

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Katedra účetnictví a financí

Studijní program: **N6208 ekonomika a management**

Studijní obor: **účetnictví a finanční řízení podniku**

Vývoj daně z příjmů fyzických osob v ČR

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Hana Hlaváčková

Autor:

Bc. Jana Fritzová

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vývoj daně z příjmů fyzických osob v ČR“
vypracovala samostatně a použila prameny uvedené v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích: duben 2007

.....
Jana Fritzová

Děkuji touto cestou Ing. Haně Hlaváčkové za odbornou pomoc a cenné rady při zpracování mé diplomové práce.

Abstract

The main aim of my dissertation was to evaluate the development of the individual income tax. To compare single years and to show, what the differences between them are. There are always changes in the individual income tax. The aim of these changes is to improve the individual income tax so that it would be better for the taxpayer. The basic changes in the individual income tax are tax discounts, preferential tax for a child and common taxation for married couples. I analysed single assessment bases and compared them in the years 1997-2007. With the paid employment income, I gave an example of the development of the tax when the gross pay was 10 000, 15 000 and 20 000,-crowns. With the enterprise income, I gave an example of the minimal assessment base and of lump-sum expenses. With the hire income, I gave an example of the yearly income of 165 000 and 220 000,-crowns. The individual income tax is always decreasing for the taxpayers, every year people pay less the individual income tax.

Key words: tax, individual income tax, assessment base, gross pay, income, taxpayer

Souhrn

Hlavním úkolem mé práce bylo zhodnotit vývoj daně z příjmů fyzických osob. Porovnat jednotlivé roky a ukázat, jaké jsou mezi nimi rozdíly. V dani z příjmů fyzických osob jsou neustálé změny. Cílem těchto změn je vylepšit daň z příjmů fyzických osob tak, aby byla přijatelnější z pohledu poplatníka. Za základní změny v dani z příjmů fyzických osob se považují slevy na dani, daňové zvýhodnění na dítě a společné zdanění manželů. Analyzovala jsem dílčí základy daně a porovnávala je v letech 1997-2007. U příjmů ze závislé činnosti jsem uvedla příklad vývoje daně při výši hrubé mzdy 10 000, 15 000 a 20 000,-Kč. U příjmů z podnikání jsem uvedla příklad na minimální základ daně a paušální výdaje. U příjmů z pronájmu jsem uvedla příklad v případě výše ročních příjmů 165 000 a 220 000,-Kč. Daň z příjmů fyzických osob se pro poplatníky neustále snižuje, každým rokem se na dani z příjmů fyzických osob odvádí méně.

Klíčová slova: daň, daň z příjmů fyzických osob, základ daně, hrubá mzda, příjem, poplatník

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Základní pojmy daňové teorie, daňová soustava ČR.....	9
2.1. Základní pojmy.....	9
2.2. Daňová soustava ČR.....	14
3. Metodika.....	16
4. Daň z příjmů fyzických osob.....	17
4.1. Poplatníci daně z příjmů fyzických osob.....	17
4.2. Předmět daně z příjmů fyzických osob.....	18
4.3. Osvobození od daně.....	19
4.4. Základ daně.....	20
4.5. Nezdanitelná část základu daně.....	21
4.6. Položky odčitatelné od základu daně.....	23
4.7. Sazba daně.....	24
4.8. Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob.....	24
4.9. Zálohy na daň z příjmů.....	25
4.10. „Novinky“ u daně z příjmů fyzických osob.....	25
4.10.1. Sleva na dani.....	25
4.10.2. Společný základ daně manželů.....	26
4.10.3. Daňové zvýhodnění na dítě.....	29
5. Dílčí daňové základy daně z příjmů fyzických osob.....	31
5.1. Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§6).....	31
5.2. Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§7).....	46
5.3. Příjmy z kapitálového majetku (§8).....	54
5.4. Příjmy z pronájmu (§9).....	55
5.5. Ostatní příjmy (§10).....	59
6. Závěr.....	61
7. Přehled použité literatury.....	63
8. Přílohy.....	65

1. Úvod

Stát, ať už byl představován kýmkoli, vždy cítil nutnost hradit určité potřeby, např. obranu země nebo provoz panovníka dvoru. Brzy se však ukázalo, že není možno se spoléhat jen na dobrovolné příspěvky občanů. To je každý jednotlivec přesvědčen, že platit má ten druhý, ale nikoli on. Každý by byl nejraději černým pasažérem, tj. čerpal veřejné služby, aniž by na jejich úhradu přispíval. A tak státní moc začala jednotlivce k převzetí vymezeného podílu na úhradě společných potřeb zavazovat. A nejen to, stát začal výběr daní mnohdy krvavě vynucovat. A zárodek daní byl na světě.

Daň vlastně představuje zcizení části soukromého majetku, a tudíž omezení svobody jednotlivce. Takový zásah je v moderní společnosti možný pouze na základě přijaté všeobecně závazné právní normy, kterou v případě daní musí být zákon. Daňová povinnost musí být stanovena srozumitelně a jednoznačně, aby každý věděl, kolik má prostřednictvím daní přispívat na společné potřeby. Musí také znát, kdy a jakou formou bude povinen zaplatit.

Protože daně jsou určeny k hrazení potřeb, které vznikají společnosti jako celku (např. obrana státu proti vnějšímu nepříteli) je efektivnější je hradit ze společných zdrojů. Daně musí plynout do veřejného rozpočtu, ať už se jedná o rozpočet státu, kraje, obce nebo státního fondu.

Daňová soustava ČR zahrnuje přímé a nepřímé daně. Přímé daně tvoří daně majetkové a daně z příjmů. Daně z příjmů jsou upraveny zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Ve své práci se budu věnovat dani z příjmů fyzických osob.

Daň z příjmů fyzických osob je univerzální daň, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Je to progresivní daň, která zajišťuje redistribuci důchodů od bohatších občanů k sociálně potřebným občanům. Různé možnosti nezdanitelných částek a odčitatelných položek ovlivňují chování poplatníka žádoucím směrem (např. důchodové pojištění, životní pojištění, dary...) a současně respektují sociální postavení poplatníka. Ne všechny příjmy se zdaňují. Některé příjmy nejsou předmětem daně z příjmů fyzických osob (např. úvěry, půjčky) a některé příjmy jsou od daně osvobozeny (např. některé výhry, sociální příjmy, náhrada škody).

V zákoně o dani z příjmů fyzických osob jsou časté změny, proto je nutné stále sledovat novelizace. V této práci chci ukázat, jaké ty změny jsou, jak se daň vyvíjí, a to od roku 1997 až do současnosti. Budu se snažit zachytit hlavní změny a na příkladech ukázat, jak se stejný příjem zdaňoval v jednotlivých letech, zda se daň pro fyzické osoby snižuje, či zvyšuje.

Ve své práci uvedu nejprve základní daňové pojmy a krátce popíši daňovou soustavu ČR. Dále poukážu na to, jaká je daň z příjmů fyzických osob v roce 2007 a uvedu podstatné „novinky“, které jsou v této dani. Poté chci podrobně popsat jednotlivé základy daně, jak se vyvíjely za posledních 10 let a pokusím se vše zhodnotit a vyvodit závěr.

2. Základní pojmy daňové teorie, daňová soustava ČR

2.1. Základní pojmy

Daň¹ - je povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu². Je to platba neúčelová a neekvivalentní.

- *neúčelová*, protože nikdo v okamžiku, kdy daň platí, neví, co bude z těchto prostředků financováno
- *neekvivalentní* v tom smyslu, že díl, jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá žádný nebo téměř žádný vztah k tomu, v jaké výši se bude podílet na výdajích veřejného rozpočtu.
- *nenávratná* – odlišuje daň především od půjčky, kdy se majetek po určité době vrací zpět

Daň charakterizuje obvykle *pravidelnost*, a to v tom smyslu, že se vybírá v daňových intervalech, například jednou za rok.

Daňový subjekt³ - je osoba, ať již fyzická nebo právnická, která je podle daňového zákona povinna odvádět nebo platit daň.

Daňový subjekt je vždy právnická nebo fyzická osoba, nemůže jím být její organizační složka (závod, provozovna apod.). Daňovým subjektem jsou však organizační složky státu (zákon č.219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů). Daňovým subjektem je rovněž právní nástupce zaniklé právnické osoby či zemřelé fyzické osoby (dědic). Daňovým subjektem není ručitel.

¹ VANČUROVÁ, Alena a kol.: Daňový systém ČR 2002, aneb, učebnice daňového práva. 6., rozšířené vydání. Praha: VOX, 2002. 379 stran. ISBN 80-86324-20-6.

² Veřejný rozpočet tvoří státní rozpočet, rozpočty krajů, obcí, rozpočty příspěvkových organizací, dobrovolných svazků obcí, státní fondy, fondy krajů, obcí, Fond veřejného zdravotního pojištění a specifické transformační fondy.

³ BONĚK, Václav: Lexikon daňové pojmy. 1.vydání. Ostrava: Sagit, 2001. 626 str. ISBN 80-7208-265-5.

Rozlišujeme **2 typy daňových subjektů**⁴.

- **Poplatník** je daňový subjekt, jehož předmět (tj. především příjem nebo majetek) je dani podroben. Je zpravidla povinen daň sám platit. Je tím, kdo je zamýšleným nositelem daňového břemena. Tj. měl by to být právě on, jehož disponibilní zdroje se výběrem daně krátí.
- **Plátce** je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu⁴ daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědností.

Daně plní řadu funkcí – nejdůležitějšími jsou:

- *FISKÁLNÍ* – schopnost naplnit veřejný rozpočet
- *ALOKAČNÍ* – vyplývá z toho, že na některých specifických trzích efektivnost tržních mechanismů selhává. Jako příklad lze uvést očkování, kdy se užitek jedince násobí s počtem osob, které jsou proti onemocnění imunní. Daně mohou tento stav korigovat a vybírat se proto, aby umisťovaly prostředky tam, kde by se jich při tržní alokaci nedostávalo. Alokační funkci lze sledovat i ze širšího úhlu pohledu. Stát se může rozhodnout, že bude do určitých odvětví, nebo spíše konkrétních projektů alokovat prostředky nepřímo prostřednictvím poskytování daňových úlev.
- *REDISTRIBUČNÍ* – vychází z konstatování, že rozdělení důchodů ve společnosti na základě tržních mechanismů může být neakceptovatelné. Daně jsou vhodným nástrojem pro zmírnění rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů tím, že se ve větší míře vybírají od bohatších, což umožňuje státu prostřednictvím transferů zvyšovat příjmy chudším.
- *STABILIZAČNÍ* – je integrální součástí hospodářské politiky státu. Jejím prostřednictvím mohou daně přispívat například ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice. V období konjunktury, kdy důchody i spotřeba rychle rostou, daně odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší díl, a tím pomáhají předcházet přehřátí ekonomiky. V období stagnace pak daně tím, že relativně menší krajíc soustřeďují do veřejných rozpočtů, pomáhají naopak ekonomiku nastartovat.

⁴ VANČUROVÁ, Alena a kol.: Daňový systém ČR 2002, aneb, učebnice daňového práva. 6., rozšířené vydání. Praha: VOX, 2002. 379 str. ISBN 80-86324-20-6.

Předmět daně⁵ je jednoznačné a úplné určení rozsahu objektu daně⁶ prostřednictvím zákona. Jedná se tedy o skutečnost, na kterou se daň váže, která je podrobena zdanění. Vzhledem k tomu, že vymezení předmětu daně bývá široké, je někdy třeba jej doplnit vynětím z předmětu daně.

- ❖ **Vynětí z předmětu daně** znamená určení části objektu zdanění, na který se daňový zákon nevztahuje, jinak řečeno, který není jejím předmětem. Vynětí z předmětu daně často jen deklaruje, že toto není předmětem daně, tak, aby nemohly vznikat pochybnosti.
- ❖ **Osvobození od daně** definuje část předmětu, ze které se daň nevybírání, resp. kterou daňový subjekt není povinen, ale ani zpravidla oprávněn, zahrnout do základu daně. To na druhé straně ale téměř vždy znamená, že subjekt nemůže k těmto částem předmětu daně uplatnit položky k nim se vztahující, o něž by jinak bylo možno základ daně snížit. Například je-li příjem z určité aktivity osvobozen od daně z příjmů, nelze uplatnit výdaje s ním související. Poplatník tak nemůže ani uplatnit daňovou ztrátu vzniklou z provozování dané aktivity. A tak se někdy osvobození od daně může obrátit proti daňovému subjektu.

-může nabývat různých forem:

1. úplné osvobození – používá se nejčastěji, jsou-li splněny současně všechny podmínky
2. částečné – používá se ojediněle
3. podmíněčné – používá se občas, daňový subjekt je povinen doložit následně splnění podmínek pro uplatnění osvobození od daně pro stanovené období - např. skutečnost, že minimálně částku, o kterou se mu tímto snížila daňová povinnost, proinvestoval stanoveným způsobem

Základ daně je předmět zdanění vyjádřený v měrných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel. Musí být vyjádřen v měřitelných jednotkách. A to buď ve fyzických jednotkách – např. kus, t, hl, apod., nebo v hodnotovém vyjádření, tedy v korunách.

⁵ VANČUROVÁ, Alena a kol.: Daňový systém ČR 2004, aneb, učebnice daňového práva. 7., rozšířené vydání. Praha: VOX, 2004. 366 str. ISBN 80-86324-42-7.

⁶ Objekt daně je veličina, ze které se daň vybírá. Objekty zdanění lze rozdělit do čtyř velkých skupin – hlava (tj. každá osoba), majetek, důchod a spotřeba. Objekt zdanění je jen rámcové vymezení veličiny, která má být podrobena zdanění. Pro efektivní vybírání daní toto ovšem nestačí, proto se musí definovat předmět daně.

Sazba daně⁷ je algoritmus, prostřednictvím kterého se stanoví velikost konkrétní daně konkrétního daňového subjektu z jeho základu daně. Sazba daně je vždy upravena příslušným daňovým zákonem.

Typy daňových sazeb:

Dle druhu základu daně

- o jednotná sazba – je stejná, pro všechny druhy předmětu daně
- o diferencovaná sazba – liší se podle předmětu daně (např. u daně z přidané hodnoty-2 sazby)

Ve vztahu k velikosti základu daně

- o Pevná sazba je stanovena absolutní částkou na jednotku fyzického objemu základu daně. Je typická pro spotřební daně, např. sazba daně na 1 hl piva.
- o Relativní sazba udává určitý podíl, resp. procento ze základu daně. Užívá se tam, kde je základ daně vyjádřen v penězích. Může být:
 - Proporcionální (lineární) sazba daně je taková sazba, která je stále stejná bez ohledu na výši základu daně.
 - Progresivní sazba daně je taková sazba, která roste s růstem základu daně. Daň díky této sazbě roste relativně rychleji než základ daně.
 - Snížená sazba daně – používá se výjimečně. Předmět daně je zdaněn jak pevnou sazbou, tak i sazbou procentní.

Zdaňovacím obdobím je časové období (časový interval), za něž se stanoví základ daně a výše daně (např. kalendářní rok, hospodářský rok, kalendářní měsíc apod.). Zdaňovací období je pro každou daň stanoveno příslušným daňovým zákonem. U některých daní zdaňovací období nelze stanovit. Je to u těch daní, které se vybírají nepravidelně, nastane-li určitá událost. V daňovém systému České republiky jsou daněmi bez zdaňovacího období např. daň dědická, darovací, z převodu nemovitostí. Pokud se nejedná o daně bez zdaňovacího období, u všech přímých daní je základním zdaňovacím obdobím rok, zpravidla kalendářní.

⁷ VANČUROVÁ, Alena a kol.: Daňový systém ČR 2004, aneb, učebnice daňového práva. 7., rozšířené vydání. Praha: Vox, 2004. 366 str. ISBN 80-86324-42-7.

Optimalizace daňové povinnosti⁸ - je to takové jednání daňového subjektu, jímž se snaží minimalizovat svou daňovou povinnost.

Dosahuje toho zejména:

- Daňovou úsporou, tzn. daňový subjekt využívá všech alternativních možností snížení ZD a daně v rámci platných zákonů (např. volbou vhodných odpisů)
- Odložením daně do budoucna, např. využitím daňových rezerv
- Vyhnutím se daním legálním využitím nedostatků v daňových i jiných zákonech, využitím smluv o zamezení dvojího zdanění apod.

V případě využití nelegálních postupů nelze již hovořit o optimalizaci daňové povinnosti, ale o nelegálním daňovém úniku⁹.

Záloha na daň¹⁰ - je povinná platba, kterou je daňový subjekt povinen odvádět před vyměřením daňové povinnosti na dané zdaňovací období. Zálohy se zpravidla odvozují od výše daně v předchozím zdaňovacím období nebo od předpokládané výše daně ve zdaňovacím období. Jsou-li zálohy nižší než daňová povinnost, potom je daňový subjekt povinen uhradit nedoplatek daně, jsou-li naopak vyšší, vzniká daňovému subjektu přeplatek na dani.

Srážka daně u zdroje - minimalizuje možnost daňových úniků, protože poplatník není přímým daňovým subjektem, a tak nemá možnost bezprostředně ovlivnit velikost své daňové povinnosti. Plátce potom odvádí daň sraženou jiným poplatníkům. Možnost srazit daň se tedy omezuje na daně z příjmu, u kterých platí, že ten kdo příjem vyplácí (například banka, když sráží daň z úroku), má možnost z příjmu před jeho výplatou srazit daň a odvést ji na místo poplatníka. Výběr daně srážkou má také tu výhodu, že urychluje tok prostředků do veřejných rozpočtů. Kromě toho takový výběr daně snižuje administrativní náklady, protože plátce dosahuje oproti poplatníkovi, který by musel vše jinak vyhotovit sám, úspory plynoucí z rozsahu. To ostatně platí pro jakýkoli výběr daně prostřednictvím plátce daně.

⁸ BONĚK, Václav: Lexikon daňové pojmy. 1.vydání. Ostrava: Sagit, 2001. 626 str. ISBN 80-7208-265-5.

⁹ Daňový únik je protiprávní jednání daňového subjektu s cílem neoprávněně zkrátit velikost daňové povinnosti - úmyslný daňový únik, nebo je způsoben neúplnou informovaností daňového subjektu - neúmyslný daňový únik. Daňové úniky omezují předpokládaný daňový výnos a jsou pro společnost škodlivé.

¹⁰ VANČUROVÁ, Alena a kol.: Daňový systém ČR 2002, aneb, učebnice daňového práva. 6., rozšířené vydání. Praha: VOX, 2002. 379 str. ISBN 80-86324-20-6.

Sleva na dani - představuje možnost odpočtu části daně za stanovených podmínek.

Může mít formu - absolutního odpočtu od základní výše daně

- relativního snížení daně.

Daňová konkurence je, když daňová opatření jednoho státu nepříznivě ovlivňují tržní prostředí v jiném státě. Například sníží-li jeden stát výrazně sazbu některé velké daně, bude lákat zahraniční investory. Když se druhý stát bude proti (ať už potencionálnímu nebo skutečnému) odlivu kapitálu bránit tím, že udělá obdobné opatření, může se stát, že jediným efektem bude snížení daňových výnosů obou z nich.

2.2.Daňová soustava ČR¹¹

Současná soustava daní, kterou přinesla daňová reforma k 1.1.1993, vychází svou koncepcí z daňových systémů západních tržních ekonomik. Možnost státu vybírat daně od daňových subjektů vychází z ustanovení čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že „daně a poplatky lze vybírat pouze na základě zákona“. Velmi dlouhou dobu byla možnost státu vybírat konkrétní daně navíc omezena zákonem č. 212/1992 Sb., o soustavě daní. Tento zákon přímo specifikoval, které konkrétní daně lze na území ČR vybírat. Zákon o soustavě daní však byl zrušen zákonem č. 324/2003 Sb., o spotřebních daních. V současné době je proto daňová soustava tvořena jednotlivými zákony upravujícími konkrétní daně vybírané na území ČR.

Soustavu daní v ČR tvoří:

Přímé daně

Přímé daně jsou daně, které jsou vyměřeny přímo každému poplatníkovi, a to podle jeho konkrétní důchodové a majetkové situace. Podle toho potom rozeznáváme daně důchodové a majetkové. Specifickým rysem přímých daní je, že daň nese ten subjekt, kterému zákon ukládá daň zaplatit.

¹¹ POLÁK, M., KOPŘIVA, J.: Daň z příjmů fyzických osob. 1. vydání. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2005. 80 str. ISBN 80-214-3084-2.

a) důchodové daně	1) daň z příjmů	-fyzických osob
-právnických osob
b) majetkové daně	2) daň z nemovitostí	-z pozemků
-ze staveb
	3) daň z dědictví	
	4) daň z darování	
	5) daň z převodu nemovitostí	
	6) daň silniční	

Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou daně, které jsou placeny a vybírány v cenách zboží, služeb atd. Daňová povinnost je uvalena k tíži spotřebitele, ale sama daň je odvedena státu nepřímo prostřednictvím výrobce nebo obchodu (plátce), který ji ze zákona platí.

a) universální daně	1) daň z přidané hodnoty
b) selektivní daně	2) spotřební daň z - uhlovodíkových paliv a maziv
- lihu a lihovin
- piva
- vína
- tabákových výrobků

Do daňové soustavy patří ještě řada plateb, které jsou povinné.

- o clo – svoji podstatou je specifickou daní ze spotřeby, je to povinná platba, která je spojena s přechodem zboží přes hranice státu
- o pojistné na veřejné zdravotní pojištění – za zaměstnance ho odvádějí zaměstnavatelé a to tak, že jedna třetina pojistného se sráží z hrubého příjmu za zaměstnance a zbývající část hradí zaměstnavatel
- o pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti – představuje platbu, ve které je obsaženo pojistné na nemocenské pojištění, pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

3. Metodika

Objekt zkoumání

Objektem zkoumání je daň z příjmů fyzických osob v ČR.

Hlavní cíl

Hlavním cílem je zobrazit vývoj daně z příjmů fyzických osob v ČR.

Dílčí cíle

- poukázat na „novinky“, které v dani z příjmů fyzických osob jsou
- zachytit hlavní změny v dani z příjmů fyzických osob a na příkladech ukázat jak se stejný příjem zdaňoval od roku 1997 do roku 2007

Použité metody a postup práce

- *komparativní metoda* – porovnávám daň z příjmů fyzických osob v jednotlivých letech, a to od roku 1997 – 2007.
- *analyticko-syntetické metody* – analyzovala jsem dílčí základy daně v jednotlivých letech a snažila se zachytit podstatné změny v dani z příjmů fyzických osob
- *studium problematiky daně z příjmů fyzických osob z dostupných zdrojů*

Zdroje informací

- *odborná literatura*
- *zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v letech 1997-2007*
- *internetové stránky*

4. Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je upravená Zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Je to progresivní daň, která zajišťuje redistribuci důchodů od bohatších občanů k sociálně potřebným občanům. Různé možnosti nezdanitelných částek a odčitatelných položek ovlivňují chování poplatníka žádoucím směrem (např. důchodové pojištění, životní pojištění, dary...) a současně respektují sociální postavení poplatníka.

Zdaňovacím obdobím je vždy kalendářní rok.

4.1. Poplatníci daně z příjmů fyzických osob

Existují dva typy daňových poplatníků¹²:

- **Daňový rezident** = poplatník s neomezenou daňovou povinností
= poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí
-jde o fyzickou osobu, která má na území ČR bydliště, nebo se zde obvykle zdržuje, tj. pobývá zde alespoň 183 dní v kalendářním roce
- **Daňový nerezident** = poplatník s omezenou daňovou povinností
= poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR
-jde o fyzické osoby, které v ČR nemají bydliště a obvykle se zde nezdržují (popř. se zdržují – i obvykle – pouze z důvodu studia či léčení)

Kritéria pro vymezení daňového rezidentství jsou ve všech státech obdobná. Proto se může stát osobám, které mají bydliště v jiném státě (ale přitom se v ČR převážně zdržují), že jsou považováni za daňové rezidenty nejen v ČR, ale i v jiném státě.

¹² ČERMÁKOVÁ, Hana: Studijní text – Praktikum k daním. 2006

Uvedenou situaci lze řešit dvěma způsoby:

- o Pomocí dohod o zamezení dvojího zdanění¹³
- o Nebyla uzavřena dohoda o zamezení dvojího zdanění
 - Metoda prostého zápočtu
 - Vynětí s výhradou progresu

4.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob¹⁴

Předmětem daně z příjmů fyzických osob **jsou**:

- Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§6)
- Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§7)
- Příjmy z kapitálového majetku (§8)
- Příjmy z pronájmu (§9)
- Ostatní příjmy (§10)

Příjmem obecně označuje zákon hrubý příjem, např. hrubou mzdu zaměstnance, tržby podnikatele a podobně.

Příjmem je i nepeněžní plnění formou bezplatného poskytnutí práv, věcí, služeb a jiných výhod penězi ocenitelných. Nepeněžní příjem se oceňuje podle zvláštního právního předpisu, pokud zákon nestanoví jinak.

Příjmy nejsou předmětem daně z příjmů, jen pokud tak výslovně stanoví daňový, popř. jiný zákon. To ovšem ještě neznamená, že z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů, se v každém případě musí daň z příjmů vybírat. Některé příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů, zákon od zdanění osvobozuje. Základní vymezení, které příjmy jsou a které nejsou předmětem daně z příjmů, je obsaženo v § 3, odst. 4 zákona.

¹³ Dohoda o zamezení dvojího zdanění – jsou to dvou nebo vícestranné mezistátní smlouvy, které stanovují i postupy, jak zabránit dvojímu zdanění. V těchto smlouvách je stanoveno daňové rezidentství, tj. určení daňového domicilu.

¹⁴ PELECH, Petr: Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2007. 15. doplněné a aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2007. 383 str. ISBN 978-80-7263-369-2.

Předmětem daně např. **nejsou**:

- Příjmy získané zděděním
- Příjmy získané darováním
- Úvěry a půjčky
- Dary poskytnuté odborovou organizací svým členům, nejde-li o dary mající povahu odměn za práci pro odborovou organizaci nebo za výkon funkce
- Příjmy z rozšíření a zúžení společného jmění manželů atd.

4.3. Osvobození od daně

Některé příjmy jsou od daně osvobozeny. Mezi nejdůležitější osvobozené příjmy patří:

- některé příjmy z prodeje majetku
- náhrada škody, pojistná plnění
- sociální příjmy
- některé výhry
- související se státní politikou bydlení atd.

Objemově největší osvobozené příjmy jsou příjmy sociální. (např. penze¹⁵, které jsou v roce 2007 osvobozeny až do částky 198 000,-Kč ročně - §4 odst. 1 písm. h).

Osvobození¹⁶ lze rozdělit např. na:

- ❑ osvobození bez podmínek – pro osvobození daného příjmu nejsou stanoveny žádné zvláštní podmínky (např. §4 odst. 1 písm.j)
- ❑ osvobození s časovým testem – takto je podmiňováno osvobození zejména v případě příjmů z prodeje majetku (např. §4 odst. 1 písm. a). Podmínka je stavěna tak, že příjem je osvobozen v případě, že od okamžiku nabytí do okamžiku prodeje uběhne stanovená doba. Podmínka může být rozšířena např. jako ve výše citovaném případě.
- ❑ Osvobození s jinou podmínkou – osvobození podmíněné splněním zákonem dané podmínky. Např. § 4 odst. 1 písm.u.

¹⁵ v roce 2006 byla osvobozena částka 162 000,-Kč, v roce 2004 částka 144 000,-Kč

¹⁶POLÁK, M., KOPŘIVA, J.: Daň z příjmů fyzických osob. 1. vydání. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2005. 80 str. ISBN 80-214-3084-2.

4.4. Základ daně

Příjmy zahrnované do základu daně poplatníka¹⁷

Schéma č.1

Veškeré příjmy poplatníka
-Příjmy, které nejsou předmětem daně (§3 odst. 4)
=Příjmy podléhající dani z příjmů fyzických osob (jsou předmětem daně)
-Příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob (§4)
-Příjmy tvořící samostatné základy daně
Příjmy zdaňované v základu daně z příjmů fyzických osob

Výpočet základu daně a daně z příjmů fyzických osob

Schéma č.2

Dílčí základ daně podle § 6
Dílčí základ daně podle § 7
Dílčí základ daně podle § 8
Dílčí základ daně podle § 9
Dílčí základ daně podle §10

= **Základ daně**
- Položky odčitatelné od základu daně §34
- Nezdánitelné částky základu daně §15

= Snížený základ daně ⇒⇒⇒⇒⇒⇒⇒⇒⇒ Daň
- Slevy na dani §35-§35d
= **Daňová povinnost**

¹⁷ ČERMÁKOVÁ, Hana: Studijní text – Praktikum k daním. 2006

Rozdělení příjmů na DZD a samostatné základy daně¹⁸

Tab. č.1

§	Dílčí daňový základ	Samostatný daň. základ (nezahrnuje se do ZD)
§6	Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	Příjmy od dalšího zaměstnavatele až do 5 000,-Kč za měsíc (srážková daň 15%)
§7	Příjmy z podnikání a jiné samost. výdělečné činnosti	Příspěvek do televize, rozhlasu, periodik, pokud honorář do 3 000,-Kč
§8	Příjmy z kapitálového majetku	Dávky penzijního připojištění, plnění ze životního poj., soukromého důchodového poj., výnosy z akcií, podíly na zisku, výnosy z vkladů na vkladních knížkách a úspor – ných a osobních běžných účtech
§9	Příjmy z pronájmu	-----
§10	Ostatní příjmy	Likvidační podíl kapitálové společnosti nebo družstva, ceny z veřejných a sportovních soutěží (nejsou-li osvobozeny – srážková daň 20%), vypořádací podíl při zániku účasti na kapitál. Společnosti nebo družstvu.

Zvláštní sazba daně pro samostatné základy daně je různá podle druhu příjmů (většinou 10%, 15%, nebo 20%). Srážku daně provádí subjekt – plátce daně, který příjem vyplácí. Samostatný základ daně se nesnižuje o výdaje, popř. odpočty. Samostatný základ daně i srážková daň se zaokrouhluje na celé koruny dolů.

4.5. Nezdánitelná část základu daně

Od základu daně lze odečíst např.:

- *Hodnotu darů*, které poplatník poskytl obcím, krajům, organizačním složkám státu, pořadatelům veřejných sbírek a právnickým osobám se sídlem na území České republiky na vymezené účely, a to zejména na:

¹⁸ ČERMÁKOVÁ, Hana: Studijní text – Praktikum k daním. 2006

- Financování vědy a vzdělání, kultury a školství
- Na policii, na požární ochranu, na podporu a ochranu mládeže, na ochranu zvířat a jejich zdraví, na účely sociální, zdravotnické
- Na účely náboženské pro státem uznané církve a náboženské společnosti
- Politickým stranám a politickým hnutím na jejich činnosti
- Na odstraňování následků živelní pohromy na území České republiky, např. povodeň, záplava a další katastrofy

Dále se odečte i hodnota darů fyzickým osobám s bydlištěm na území České republiky provozujícím zdravotnická zařízení a zařízení na ochranu opuštěných nebo ohrožených druhů zvířat, a to na financování těchto zařízení.

Hodnota darů musí ve zdaňovacím období přesáhnout 2% ze základu daně anebo činit alespoň 1 000,-Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 10% ze základu daně.

Bezpríspevkové dárcovství krve jako dar na zdravotnické účely zákon ohodnocuje pro účely odpočtu u daně z příjmů částkou 2 000,-Kč za jeden odběr krve. Rozumí se tím i odběr složek krve, např. plazmy, odběr krevních destiček, kostní dřeně, provedený v jeden den.

- Úroky zaplacené ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření, úroky z hypotečního úvěru. Používá se od roku 1998. Úhrnná částka úroků ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti nesmí překročit 25 000,-Kč za každý měsíc placení úroků, tj. 300 000,-Kč při placení úroků po celý kalendářní rok. Při placení splátek úvěru jen po část roku jde o 1/12 za kalendářní měsíc.
- Částku, která se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období snížené o 6 000,-Kč. Nejvyšší částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období je 12 000,-Kč. Maximálního odpočtu tak dosáhne např. poplatník, který za rok zaplatí na příspěvcích na své připojištění 18 000,-Kč.
- Částku zaplacenou na soukromé životní pojištění. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000,-Kč ročně.

Důležitá je zkratka „soukromé životní pojištění“, která zahrnuje tři druhy pojištění

- o Pro případ dožití určitého věku
- o Pro případ smrti nebo dožití určitého věku
- o Na důchodové pojištění

Dále musí být splněny základní podmínky spočívající v tom, že

- ✓ Jde o pojistnou smlouvu sjednanou zaměstnancem s pojišťovnou (nikoliv o smlouvu sjednanou zaměstnavatelem s pojišťovnou ve prospěch třetí osoby – zaměstnance)
- ✓ V této smlouvě je sjednána výplata pojistného plnění až po 60 kalendářních měsících (tj. po 5 letech) a současně
- ✓ Nejdříve v roce dosažení věku 60 let
- Zaplacené *členské příspěvky* ve zdaňovacím období členem odborové organizace odborové organizaci, která obhájí hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců. Lze odečíst částku do výše 1,5% zdanitelných příjmů podle §6, s výjimkou příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však do výše 3 000,-Kč za zdaňovací období.
- Od základu daně bude možné jako novou nezdanitelnou částku odečíst *úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání*, maximálně do výše 10 000,-Kč. Osoba se zdravotním postižením až 13 000,-Kč a osoba s těžším zdravotním postižením až 15 000,-Kč. Koho považovat za osobu se zdravotním postižením lze nalézt v §67 zákona č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Toto platí od 1.8.2007.

4.6. Položky odčitatelné od základu daně

Odčitatelné položky od základu daně zákon specifikuje v § 34. Vedle většiny právnických osob se týkají také některých fyzických osob majících příjmy podle § 7 a § 9.

Od základu daně lze odečíst např.:

- *Daňovou ztrátu*, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.
- *30% výdajů (nákladů) vynaložených* podle § 24 odst. 2 písm. j, *na výuku žáků* ve studijních a učebních oborech středních odborných učilišť a učebních oborech učilišť.
- *100% výdajů (nákladů)*, které poplatník vynaložil v daném zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, *při realizaci projektů výzkumu a vývoje, které mají podobu experimentálních či teoretických prací,*

projekčních či konstrukčních prací, výpočtů, návrhů technologií, výroby funkčního vzorku či prototypu produktu nebo jeho části a na certifikaci výsledků dosažených prostřednictvím projektů výzkumu a vývoje.

4.7. Sazba daně¹⁹

Tab. č. 2

Základ daně		Daň	Ze základu daně
Od Kč	do Kč		přesahujícího
0	121 200	12%	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19%	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 Kč + 25%	218 400 Kč
331 200	a více	61 212 Kč + 32%	331 200 Kč

4.8. Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob musí být podáno do 31. března následujícího zdaňovacího období.

Jsou ale výjimky.

1. Pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, posouvá se povinnost podání daňového přiznání do 30.června následujícího zdaňovacího období.
2. Pokud má poplatník povinnost ověřit účetní závěrku auditorem, posouvá se povinnost podání daňového přiznání do 30.června následujícího zdaňovacího období.
3. Pokud poplatník požádá o prodloužení lhůty. Např. jsou-li součástí příjmů i příjmy zdaňované v zahraničí na základě daňového přiznání, může správce daně lhůtu prodloužit až do konce října následujícího zdaňovacího období.

Daňová přiznání je povinen podat každý, kdo má roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob vyšší, než 15 000,-Kč, pokud se nejedná o příjmy od daně osvobozené nebo o příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby.

¹⁹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Daňové přiznání je povinen podat i ten, kdo vykazuje daňovou ztrátu, pokud jeho roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, nepřesáhly 15 000,-Kč. Daňové přiznání nepodává poplatník, který má příjmy podle § 6 pouze od jednoho a nebo postupně od více plátců daně. Podmínkou je, že poplatník podepsal u všech těchto plátců daně na příslušné zdaňovací období prohlášení k dani podle § 38k a vyjma příjmů od daně osvobozených a příjmů, z nichž je vybírána daň zvláštní sazbou daně, nemá jiné příjmy podle §7 až §10 vyšší než 6 000,-Kč. Pokud poplatníkovi plynou pouze příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků ze zahraničí, které jsou podle § 38f vyjmuty ze zdanění, není povinen podat daňové přiznání.

4.9. Zálohy na daň z příjmů

Tyto zálohy řeší § 38a zákona o daních z příjmů.

Pokud je daňová povinnost:

od 0,-Kč do 30 000,-Kč - zálohy se neplatí

nad 30 000,-Kč do 150 000,-Kč - platí se pololetní zálohy ve výši 40% poslední známé daňové povinnosti a to do 15. dne šestého a dvanáctého měsíce zdaňovacího období

nad 150 000,-Kč – platí se čtvrtletní zálohy ve výši ¼ poslední známé daňové povinnosti a to do 15. dne třetího, šestého, devátého a dvanáctého měsíce

4.10. „Novinky“ u daně z příjmů fyzických osob

4.10.1.Sleva na dani

Poplatníkům daně z příjmů se daň snižuje např. o částku:

- ❖ 18 000,-Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením
- ❖ 60 000,-Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením

dále se daň snižuje o částku:

- 7 200,-Kč na *poplatníka* ročně
600,-Kč měsíčně
- 4 200,-Kč na *manželku (manžela) žijící s poplatníkem v domácnosti*, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 38 040,-Kč, je-li manželka (manžel) držitelkou průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka 4 200,-Kč na dvojnásobek, tj. 8 400,-Kč. Měsíčně nelze.
Přihlíží se ke všem příjmům, jako např. k výši hrubé mzdy, k hrubým příjmům z podnikání, z pronájmu, k důchodu ze sociálního zabezpečení, k nemocenským dávkám, mateřským dávkám a dávkám v nezaměstnanosti. Nepřihlíží se zejména k rodičovskému příspěvku ani ke všem dávkám státní sociální podpory, atd.
- 1 500,-Kč ročně
125,-Kč měsíčně, *pobírá-li poplatník částečný invalidní důchod*
- 3 000,-Kč ročně
250,-Kč měsíčně, *pobírá-li poplatník plný invalidní důchod*
- 9 600,-Kč ročně
800,-Kč měsíčně, je-li *poplatník držitelem průkazu ZTP/P*
- 2 400,-Kč ročně
200,-Kč měsíčně u poplatníka po dobu, po kterou se *soustavně připravuje na budoucí povolání studiem*, věková hranice je 26 let. Jde-li o prezenční formu v doktorském studijním programu na VŠ, platí vyšší věková hranice 28 let.
- 6 000,-Kč na *vyživované dítě* žijící s ním v domácnosti

4.10.2. Společný základ daně manželů

Manželé, kteří vyživují alespoň jedno dítě žijící s nimi ve společné domácnosti, mohou uplatnit od roku 2005 výpočet daně ze společného základu daně. Společné zdanění se může uplatnit i v případě, že jeden z manželů neměl ve zdaňovacím období žádné dítě. Tento způsob zdanění je vhodný hlavně pro manžele, kteří se liší ve výši zdanění z titulu progresivní daně z příjmů fyzických osob. Nejčastěji se využívá, když jeden z manželů nemá vlastní příjmy, nebo má poměrně nízké příjmy. Toto opatření má tedy za cíl poskytnout určité daňové úlevy rodinám s dětmi.

Každý z manželů musí podat samostatně daňové přiznání ve stejném termínu, pokud se rozhodnou pro společný základ daně. Každý uvede svoji polovinu společného základu daně a nezdanitelných částek.

Společné zdanění však nemohou využít manželé, u kterých:

- alespoň jeden z nich má povinnost minimálního základu daně
- alespoň jeden z nich je spolupracující osobou nebo rozděluje příjmy na spolupracující osobu
- alespoň jeden z manželů rozděluje na několik částí příjmy dosažené za více zdaňovacích období
- alespoň jeden z nich má stanovenou daň paušální částkou

Společný základ daně je součet dílčích základů daně podle §6 - 10 u obou manželů, snížený o nezdanitelné části základu daně. Vykáží-li manželé, nebo některý z nich ve zdaňovacím období, ve kterém uplatnili společné zdanění, u příjmů podle §7 nebo 9 daňovou ztrátu, může ji odečíst od základu daně ten z manželů, který ji vykázal, v následujících zdaňovacích obdobích, pokud v těchto zdaňovacích obdobích neuplatní společné zdanění.

Nelze uplatnit společné zdanění, pokud jsou manželé k datu podání daňového přiznání rozvedeni – i když ještě celé zdaňovací období manželé byli.

Příklad č. 1 - Srovnání výše daňové povinnosti při neuplatnění a uplatnění společného zdanění manželů

Manželé Dvořákovi mají 2 děti (4 a 8 let).

Pan Dvořák je podnikatel. Příjmy v roce 2006 - 651 230,-Kč.

Výdaje v roce 2006 - 308 400,-Kč.

-platí si životní pojištění 500,-Kč měsíčně

Paní Dvořáková je s dětmi doma. Příjmy má pouze z autorských práv - 28 000,-Kč.

Výdaje – 19 000,-Kč.

Jaká bude daňová povinnost

A. pokud si svůj příjem zdaní každý z manželů sám

B. při použití společného zdanění manželů?

A. Každý z manželů zdanuje sám

Tab.č.3

Text	pan Dvořák	paní Dvořáková	Společný ZD
§7	342 830	9 000	351 830
ZD celkem	342 830	9 000	351 830
Životní pojištění	-6 000	0	-6 000
Snížený ZD (zaokr.)	336 800	9 000	345 830
Daň	63 004	1 080	
Sleva - poplatník	-7 200	-7 200	
Sleva - manželka	-4 200	0	
Sleva – děti	-12 000	0	
Daň po slevě	39 604	0	

Pozn.: Příjmy z autorských práv se nezapočítávají do minimálního základu daně (§7/1d)

B. Společné zdanění

Tab.č.4

Text	Spol. ZD pan Dvořák	Spol. ZD paní Dvořáková
Snížený společný ZD	345 830	345 830
Spol.ZD na každého	172 900	172 900
Daň	24 367	24 367
Sleva - poplatník	-7 200	-7 200
Sleva - manželka	-4 200	0
Sleva na děti	-12 000	0
Daň po slevě	967	17 167

Pokud by si každý z manželů zdanil svůj příjem sám, pan Dvořák by odvedl na dani 39 604,-Kč a paní Dvořáková 0,-Kč. Při použití společného zdanění pan Dvořák odvede 967,-Kč a paní Dvořáková 17 167,-Kč.

Při použití společného zdanění manželů odvedou celkem 18 134,-Kč, tzn., že **ušetří 21 470,-Kč.**

4.10.3.Daňové zvýhodnění na dítě

Daňové zvýhodnění na dítě je zavedeno od roku 2005.

Daňové zvýhodnění náleží poplatníkovi v roční výši:

- ❑ 6 000,-Kč ročně na každé vyživované dítě žijící s ním v domácnosti (500,-Kč měsíčně)
- ❑ 12 000,-Kč ročně, jedná-li se o dítě, které je držitelem průkazu ZTP/P (částka daňového zvýhodnění se zvyšuje na dvojnásobek) (1 000,-Kč měsíčně)

Daňové zvýhodnění na dítě poplatník uplatňuje:

- ❑ formou slevy na dani
- ❑ formou daňového bonusu (záporné daně)
- ❑ kombinací obou forem, tj. slevy na dani a současně i daňového bonusu

Slevu na dani může uplatnit poplatník až do výše daňové povinnosti vypočtené podle zákona za příslušné zdaňovací období, tj. o uplatněnou slevu se prakticky sníží vypočtená daň (po slevě podle § 35ba).

Ke vzniku nároku na *daňový bonus* dojde, bude-li částka daňového zvýhodnění na dítě u poplatníka vyšší, než jeho daň po slevě podle § 35 ba zákona vypočtená podle zákona za příslušné zdaňovací období. Podmínkou pro poskytnutí daňového bonusu je dosažení stanovené výše ročního příjmu. To je za předpokladu, že jeho zdanitelné příjmy podle §6 až §9 zákona dosáhnou ve zdaňovacím období v úhrnu alespoň šestinásobku minimální mzdy.

Minimální mzda = počínaje lednem 2007 jde o částku 8 000,-Kč a šestinásobek činí 48 000,-Kč. Za rok 2006 se jednalo o částku 45 420,-Kč (6 x 7 570).

Poplatník má nárok na vyplacení daňového bonusu, je-li jeho roční výše alespoň 100,-Kč a maximálně jej lze uplatnit do výše 30 000,-Kč ročně. U nerezidenta je nutné, aby úhrn všech

jeho příjmů ze zdrojů na území České republiky činil nejméně 90% ze všech jeho celosvětových příjmů. Nepřihlíží se k příjmům, které nejsou předmětem daně, k příjmům osvobozeným od daně z příjmů a k příjmům, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

Vyživované dítě = dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, rovněž dítě druhého z manželů a vnuk (vnučka), pokud jeho (její) rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit. Daňové zvýhodnění lze uplatnit na dítě nezletilé (prakticky až do dovršení věku 18 let). Na zletilé dítě až do dovršení věku 26 let lze daňové zvýhodnění uplatnit, jestliže nepobírá plný invalidní důchod a soustavně se připravuje na budoucí povolání studiem a nebo jestliže se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, a nebo které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Daňové zvýhodnění na dítě může uplatnit pouze jeden z manželů, ale pokud je dětí více, lze se o děti podělit.

Příklad č.2 – Daňové zvýhodnění na dítě – rozdíly podle různé výše hrubé mzdy

A. -hrubá mzda zaměstnance - 10 000,-Kč

-1 dítě

-podepsal prohlášení

Tab.č.5

Zúčtování měsíční mzdy	r. 2006	Podklady pro roční zúčtování	r. 2006
Hrubá mzda	10 000	Hrubá mzda	120 000
Pojistné (12,5%)	1 250	Pojistné (12,5%)	15 000
Základ daně	8 750	Základ daně	105 000
Zaokr.základ daně	8 800	Zaokr.základ daně	105 000
Záloha na daň 12%	1 056	Roční daň	12 600
Sleva - poplatník	600	Sleva - poplatník	7 200
Záloha po slevě	456	Daň po slevě	5 400
Měsíční daňové zvýhodnění:	500	Roční daňové zvýhodnění:	6 000
z toho sleva na dani	456	z toho sleva na dani	5 400
z toho daňový bonus	44	z toho daňový bonus	600
Záloha na daň po daň. zv.	0	Roční daň po slevě	0

V průběhu roku vráceno 12 x 44 = 528,-Kč.

B. –hrubá mzda zaměstnance – 30 000,-Kč

-1 dítě

-podepsal prohlášení

Tab.č.6

Zúčtování měsíční mzdy	r. 2006	Podklady pro roční zúčtování	r. 2006
Hrubá mzda	30 000	Hrubá mzda	360 000
Pojistné (12,5%)	3 750	Pojistné (12,5%)	45 000
Základ daně	26 250	Základ daně	315 000
Zaokr.základ daně	26 300	Zaokr.základ daně	315 000
Záloha na daň 12%	4 776	Roční daň	57 162
Sleva - poplatník	600	Sleva - poplatník	7 200
Záloha po slevě	4 176	Daň po slevě	49 962
Měsíční daňové zvýhodnění:	500	Roční daňové zvýhodnění:	6 000
z toho sleva na dani	500	z toho sleva na dani	6 000
z toho daňový bonus	0	z toho daňový bonus	0
Záloha na daň po daň. zv.	3 676	Roční daň po slevě	43 962

5. Dílčí daňové základy daně z příjmů fyzických osob

5.1. Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§6)

Příjmy ze závislé činnosti jsou v podstatě příjmy, které vyplácí zaměstnavatel zaměstnanci.

Z těchto příjmů odvádí zaměstnavatel jako plátce daně zálohu na daň nebo přímo daň za svého zaměstnance (poplatníka) správci daně.

Příjmy patřící do §6:

Příjmy ze závislé činnosti

1) příjmy ze současného nebo dřívějšího poměru²⁰

- příjmy z pracovněprávního vztahu – příjmy plynoucí z pracovního poměru nebo na základě dohod konaných mimo pracovní poměr, tj. na základě dohody o provedení práce nebo na základě dohody o pracovní činnosti

²⁰ V těchto případech je poplatník při výkonu práce pro plátce povinen dbát příkazů plátce.

- ❑ příjmy ze služebního poměru – např. příjmy vojáků z povolání, policistů
- ❑ příjmy z členského poměru – pro případy poměrů, kdy člen je při výkonu práce pro plátce povinen dbát příkazů plátce
- ❑ příjmy z obdobného poměru – tato skupina příjmů zachycuje případy nepatřící do výše uvedených skupin, např. se může jednat o činnosti na základě smluv podle občanského nebo obchodního zákoníku – např. smlouva o dílo, mandátní smlouva
- ❑ příjmy žáků a studentů - neplynou na základě pracovněprávního vztahu, ale na základě zákona o středních školách – jedná se o příjmy za práci při praktickém výcviku

2) *příjmy za práci*

- ❑ členů družstev²¹
- ❑ společníků a jednatelů spol. s.r.o.²²
- ❑ komanditistů komanditní společnosti²²

3) *odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob* – např. odměny poskytované členům představenstva, členům dozorčí rady atd. Tyto odměny se označují jako „tantiémy“ a společnost je vyplácí ze zisku po zdanění

4) *příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti nebo funkce bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává závislou činnost nebo funkci, nebo od plátce u kterého poplatník závislou činnost nebo funkci nevykonává*

Funkční požitky

Za funkční požitky se považují zpravidla platy nebo odměny za funkce, které nemají charakter příjmů ze závislé činnosti, a ti, co nesou tento druh příjmů nejsou v roli poplatníka s povinností dbát příkazů plátce při výkonu práce.

²¹ I když nejsou povinni při výkonu práce pro družstvo dbát příkazů plátce.

²² I když nejsou povinni při výkonu práce pro společnost dbát příkazů plátce.

Patří sem:

- ❑ *funkční platy* členů vlády, poslanců a senátorů Parlamentu České republiky a poslanců Evropského parlamentu, zvolených na území České republiky, a platy vedoucích ústředních úřadů státní správy
- ❑ *odměny za výkon funkce* v orgánech obcí, v jiných orgánech územní samosprávy, státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, komorách a v jiných orgánech a institucích

Do příjmů ze závislé činnosti patří příjmy²³ pravidelné nebo jednorázové bez ohledu na to, zda:

- ❑ je na ně právní nárok nebo není
- ❑ je od zaměstnavatele dostává zaměstnanec nebo osoba, na kterou přešlo příslušné právo podle zákoníku práce
- ❑ jsou vypláceny, nebo připisovány k dobru
- ❑ jsou v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance, kteří jsou poplatníky daně z příjmů ze závislé činnosti

Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují a předmětem daně nejsou:

- ❑ náhrady cestovních výdajů (předmětem daně nejsou pouze do limitů stanoveného zákonem)
- ❑ hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků
- ❑ částky přijaté zaměstnancem zálohově od zaměstnavatele, aby je jeho jménem vydal
- ❑ náhrady za opotřebení vlastního náradí atd.

²³ Příjmem je také částka, o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli za poskytnutá práva, služby nebo věci nižší, než je cena zjištěná podle zvláštního předpisu (cena obvyklá), nebo cena, kterou účtuje jiným osobám, a v neposlední řadě i částka odpovídající výši 1% vstupní ceny vozidla (minimálně 1 000,-Kč) při bezplatném poskytnutí motorového vozidla pro služební a soukromé účely.

Od daně ze závislé činnosti jsou osvobozeny například:

- částky na doškolování zaměstnanců
- hodnota stravování a hodnota nealkoholických nápojů
- částky poskytnuté z fondů ze zisku, odstupné
- příspěvek na penzijní připojištění max. do výše 5% vyměřovacího základu atd.

Základem daně jsou podle §6 odst. 14 zákona, příjmy snížené o sražené nebo zaměstnancem uhrazené částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které je zaměstnanec povinen platit.

Největší část příjmů podle §6 dosahuje zaměstnanec u svého hlavního zaměstnavatele, u kterého podepsal „Prohlášení“. Prohlášení může podepsat jen u jednoho zaměstnavatele. Toto prohlášení je podmínkou pro možnost uplatnění slev na dani podle §35ba.

V případě, že má zaměstnanec zaměstnavatele dva, musí činit záloha na daň ze mzdy minimálně 20% ze zdanitelné mzdy. V případě, že zdanitelná mzda je do 5 000,-Kč, jde o samostatný základ daně a dochází ke zdanění srážkou ve výši 15% a je konečné. V roce 2003 tato částka byla 3 000,-Kč, v roce 2000 byla 2 000,-Kč a v roce 1997 5 000,-Kč.

Do 15. února po uplynutí zdaňovacího období musí poplatník požádat zaměstnavatele o zúčtování daňových záloh. Při zúčtování záloh může poplatník uplatnit jak ty odpočty, které měl uplatnit již při výpočtu záloh na daň ale neuplatnil je, tak i další odpočty, např:

- odpočet na manželku (manžela)
- dary na veřejně prospěšné účely
- příspěvky na penzijní připojištění
- pojistné na životní pojištění
- členské příspěvky odborové organizaci

Ukázka vývoje daně z příjmů fyzických osob od roku 1997 do roku 2007

Nezdanitelné částky (slevy) od roku 1997 do roku 2007

Tab.č.7

		1997	1998	99-00	01-03	2004	2005	06-07
a)základní na poplatníka	r.	28800	32040	34920	38040	38040	Bez	Nahrazeno
	m.	2400	2670	2910	3170	3170	změny	slevou
b)na manželku (manžela)	r.	16800	18240	19884	21720	21720	Bez	Nahrazeno
s vlastním příjmem							změny	slevou
c)u příjemce částečného	r.	6000	6000	6540	7140	7140	Bez	Nahrazeno
invalidního důchodu	m.	500	500	545	595	595	změny	slevou
d)u příjemce plného	r.	12000	12000	13080	14280	14280	Bez	Nahrazeno
invalidního důchodu	m.	1000	1000	1090	1190	1190	změny	slevou
e)u držitele průkazu	r.	42000	42000	45780	50040	50040	Bez	Nahrazeno
ZTP/P	m.	3500	3500	3815	4170	4170	změny	slevou
f)u příjmů žáků a studen-	r.	9600	9600	10464	11400	11400	Bez	Nahrazeno
Tů soustavně se přípra-	m.	800	800	872	950	950	změny	slevou
vujících na bud. povol.								
g)na dítě	r.	14400	18000	21600	23520	25560	Nahrazeno	Bez
	m.	1200	1500	1800	1960	2130	„daňovým	Změny
je-li dítě držitelem	r.	28800	36000	43200	47040	51120	zvýhodně-	
průkazu ZTP/P	m.	2400	3000	3600	3920	4260	ním“	

Sazby daně od roku 1997 do roku 2007

Rok 1997

Tab.č.8

Od Kč	do Kč	daň	Přesahující
0	84000	15%	
84000	168000	12600+20%	84000
168000	252000	29400+25%	168000
252000	756000	50400+32%	252000
756000	a více	211680+40%	756000

Rok 1998

Tab.č.9

Od Kč	do Kč	daň	Přesahující
0	91440	15%	
91440	183000	13716+20%	91440
183000	274200	32028+25%	183000
274200	822600	54828+32%	274200
822600	a více	230316+40%	822600

Rok 1999

Tab.č.10

Od Kč	do Kč	daň	Přesahující
0	102000	15%	
102000	204000	15300+20%	102000
204000	312000	35700+25%	204000
312000	1104000	62700+32%	312000
1104000	a více	316140+40%	1104000

Rok 2000

Tab.č.11

Od Kč	do Kč	daň	Přesahující
0	102000	15%	
102000	204000	15300+20%	102000
204000	312000	35700+25%	204000
312000	a více	62700+32%	312000

Rok 2001=2002=2003=2004=2005 Tab.č.12

Od Kč	do Kč	daň	Přesahující
0	109200	15%	
109200	218400	16380+20%	109200
218400	331200	38220+25%	218400
331200	a více	66420+32%	331200

Rok 2006=2007

Tab.č.13

Od Kč	do Kč	daň	Přesahující
0	121200	12%	
121200	218400	14544+19%	121200
218400	331200	33012+25%	218400
331200	a více	61212+32%	331200

1. Zaměstnanec s podepsaným prohlášením u svého zaměstnavatele

Příklad č.3 – Výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a výpočet roční daně při ročním zúčtování

Pan Novotný má podepsané *Prohlášení* u svého zaměstnavatele, pobírá částečný invalidní důchod, v domácnosti vyživuje jedno dítě. Manželka neuplatňuje daňové zvýhodnění na dítě v domácnosti. V průběhu roku si platí soukromé životní pojištění 1 000,-Kč měsíčně, tzn. 12 000,-Kč ročně.

Hrubá mzda: 1) 10 000,-Kč
2) 15 000,-Kč
3) 20 000,-Kč

Rok 1997

Tab.č. 14

Hrubá mzda	10000	15000	20000
-pojistné 12,5% (soc.8%,zdr.4,5%)	1250	1875	2500
Základ daně	8750	13125	17500
Nezd.částky - poplatník	2400	2400	2400
- částečná invalidita	500	500	500
- dítě	1200	1200	1200
Snížený základ daně	4650	9025	13400
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč nahoru	4700	9100	13400
Záloha na daň	705	1470	2330

Tab.č. 15

Úhrn příjmů	120000	180000	240000
Úhrn pojistného	15000	22500	30000
Dílčí základ daně	105000	157500	210000
Nezd. částky – poplatník	28800	28800	28800
- částečná invalidita	6000	6000	6000
- dítě	14 400	14400	14400
Snížený základ daně	55800	108300	160800
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	55800	108300	160800
Daň	8370	17460	27960
Uhrazeno na zálohách	8460	17640	27960
Přeplatek	90	180	0

Rok 1998

Tab.č. 16

Hrubá mzda	10000	15000	20000
-pojistné 12,5% (soc.8%,zdr.4,5%)	1250	1875	2500
Základ daně	8750	13125	17500
Nezd.částky - poplatník	2670	2670	2670
- částečná invalidita	500	500	500
- dítě	1500	1500	1500
Snížený základ daně	4080	8455	12830
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč nahoru	4100	8500	12900
Záloha na daň	615	1319	2199

Tab.č. 17

Úhrn příjmů	120000	180000	240000
Úhrn pojistného	15000	22500	30000
Dílčí základ daně	105000	157500	210000
Nezd. částky – poplatník	32040	32040	32040
- částečná invalidita	6000	6000	6000
- dítě	18 000	18000	18000
Snížený základ daně	48960	101460	153960
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	48900	101400	153900
Daň	7335	15708	26208
Uhrazeno na zálohách	7380	15828	26388
Přeplatek	45	120	180

Rok 1999=2000

Tab.č. 18

Hrubá mzda	10000	15000	20000
-pojistné 12,5% (soc.8%,zdr.4,5%)	1250	1875	2500
Základ daně	8750	13125	17500
Nezd.částky - poplatník	2910	2910	2910
- částečná invalidita	545	545	545
- dítě	1800	1800	1800
Snížený základ daně	3495	7870	12245
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč nahoru	3500	7900	12300
Záloha na daň	525	1185	2035

Tab.č. 19

Úhrn příjmů	120000	180000	240000
Úhrn pojistného	15000	22500	30000
Dílčí základ daně	105000	157500	210000
Nezd. částky – poplatník	34920	34920	34920
- částečná invalidita	6540	6540	6540
- dítě	21 600	21600	21600
Snížený základ daně	41940	94440	146940
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	41900	94400	146900
Daň	6285	14160	24280
Uhrazeno na zálohách	6300	14220	24420
Přeplatek	15	60	140

Rok 2001=2002=2003

Tab.č. 20

Hrubá mzda	10000	15000	20000
-pojistné 12,5% (soc.8%,zdr.4,5%)	1250	1875	2500
Základ daně	8750	13125	17500
Nezd.částky - poplatník	3170	3170	3170
- částečná invalidita	595	595	595
- dítě	1960	1960	1960
Snížený základ daně	3025	7400	11775
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč nahoru	3100	7400	11800
Záloha na daň	465	1110	1905

Tab.č. 21

Úhrn příjmů	120000	180000	240000
Úhrn pojistného	15000	22500	30000
Dílčí základ daně	105000	157500	210000
Nezd. částky – poplatník	38040	38040	38040
- částečná invalidita	7140	7140	7140
- dítě	23 520	23520	23520
- životní pojištění	12000	12000	12000
Snížený základ daně	24300	76800	129300
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	24300	76800	129300
Daň	3645	11520	20400
Uhrazeno na zálohách	5580	13320	22860
Přeplatek	1935	1800	2460

Rok 2004

Tab.č. 22

Hrubá mzda	10000	15000	20000
-pojistné 12,5% (soc.8%,zdr.4,5%)	1250	1875	2500
Základ daně	8750	13125	17500
Nezd.částky - poplatník	3170	3170	3170
- částečná invalidita	595	595	595
- dítě	2130	2130	2130
Snížený základ daně	2855	7230	11605
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč nahoru	2900	7300	11700
Záloha na daň	435	1095	1885

Tab.č. 23

Úhrn příjmů	120000	180000	240000
Úhrn pojistného	15000	22500	30000
Dílčí základ daně	105000	157500	210000
Nezd. částky – poplatník	38040	38040	38040
- částečná invalidita	7140	7140	7140
- dítě	25 560	25560	25560
- životní pojištění	12000	12000	12000
Snížený základ daně	22260	74760	127260
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	22200	74700	127200
Daň	3330	11205	19980
Uhrazeno na zálohách	5220	13140	22620
Přeplatek	1890	1935	2640

Rok 2005

Tab.č. 24

Hrubá mzda	10000	15000	20000
-pojistné 12,5% (soc.8%,zdr.4,5%)	1250	1875	2500
=Základ daně	8750	13125	17500
Nezd.částky – poplatník	3170	3170	3170
- částečná invalidita	595	595	595
=Zdanitelná mzda	4985	9360	13735
zaokr. na 100,-Kč nahoru	5000	9400	13800
Daň před slevou	750	1425	2305
Sleva na dítě	500	500	500
Záloha na daň	250	925	1805

Tab.č. 25

Úhrn příjmů	120 000	180 000	240 000
Úhrn pojistného	15 000	22 500	30 000
Dílčí základ daně	105 000	157 500	210 000
Nezd. částky – poplatník	38 040	38 040	38 040
- částečná invalidita	7 140	7 140	7 140
- životní pojištění	12 000	12 000	12 000
Snížený ZD	47 820	100 320	152 820
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	47 800	100 300	152 800
Daň	7 170	15 045	25 100
Sleva na dani – dítě	6 000	6 000	6 000
Roční daň po slevě	1 170	9 045	19 100
Uhrazeno na zálohách	3 000	11 100	21 660
Přeplatek	1 830	2 055	2 560

Rok 2006=rok 2007

Model výpočtu měsíční zálohy u zaměstnance s Prohlášením lze vyjádřit takto:

1. měsíční příjem od zaměstnavatele
2. minus pojistné sociální a pojistné zdravotní
3. rovná se základ pro výpočet zálohy podle měsíční sazby – tabulek, který se zaokrouhlí na celé 100,-Kč nahoru
4. záloha zjištěná podle měsíční sazby=záloha před uplatněním slevy
5. od zálohy před slevou se odečte úhrn slevy na dani podle § 35ba
6. výsledkem je záloha po slevě podle § 35ba:
 - a) u zaměstnance neuplatňujícího vyživované dítě jde o konečnou zálohu a v této fázi zdanění „záporná záloha“ není přípustná
 - b) u zaměstnance uplatňujícího vyživované dítě jde o zálohu před uplatněním měsíčního daňového zvýhodnění, která je kladnou částkou nebo už má nulovou hodnotu. Je nutné uplatnit celkovou částku měsíčního daňového zvýhodnění, což je 500,-Kč vynásobená počtem dětí (u ZTP/P jde o částku 1 000,-Kč). Porovnává se výše zálohy po slevě podle § 35 ba a výsledná měsíční částka daňového zvýhodnění.

Pokud tato záloha je:

- vyšší než daňové zvýhodnění – částka daňového zvýhodnění je slevou na dani a po odpočtu této slevy zbývá konečná záloha ke sražení
- rovna daňovému zvýhodnění – celé daňové zvýhodnění je slevou na dani=záloha vychází nulová

- je menší než daňové zvýhodnění – daňové zvýhodnění se rozdělí na slevu na dani a daňový bonus
- rovna nule – celé daňové zvýhodnění je daňovým bonusem

Tab.č. 26

Hrubá mzda (příjem)	10 000	15 000	20 000
-pojistné 12,5% (soc.8%, zdr. 4,5%)	1 250	1 875	2 500
=Základ pro výpočet daňové zálohy	8 750	13 125	17 500
zaokrouhleno na 100,-Kč nahoru	8 800	13 200	17 500
Daňová záloha před slevou a daň.zvýh.	1 056	1 801	2 618
Měsíční sleva podle § 35ba:			
- poplatník	600	600	600
- částečný invalidní důchod	125	125	125
Daňová záloha před daň. zvýh. na dítě	331	1 076	1 893
měsíční daň. zvýhodnění: sleva	331	500	500
bonus	169	0	0
Daňová záloha ke sražení	0	576	1 393

Při výši hrubé mzdy 10 000,-Kč se daňová záloha neplatí, poplatník získává daňový bonus a to ve výši 169,-Kč měsíčně. V případě zvýšení hrubé mzdy na 15 000,-Kč se již daňová záloha odvádí a to 576,-Kč. U hrubé mzdy ve výši 20 000,-Kč činí daňová záloha 1 393,-Kč.

Tab.č. 27

Úhrn příjmů	120000	180000	240000
Úhrn pojistného	15000	22500	30000
Dílčí základ daně	105000	157500	210000
Nezdanitelná částka-životní p.	12000	12000	12000
Základ daně zaokr.na 100,-dolů	93000	145500	198000
Daň	11160	19161	29136
Slevy na dani-poplatník	7200	7200	7200
-částečná invalid.	1500	1500	1500
Daň po slevě	2460	10461	20436
Sleva na děti-daňový bonus	6000	6000	6000
Sražená daň	-2028	6912	16716
Přeplatek	1512	2451	2280

Při ročním příjmu poplatníka 120 000,-Kč, činí přeplatek na dani 1 512,-Kč, při příjmu 180 000,-Kč je přeplatek 2 451,-Kč a při příjmu 240 000,-Kč činí přeplatek 2 280,-Kč.

Shrnutí:

Záloha na daň u pana Novotného

A) Hrubá mzda 10 000,-Kč

Tab.č. 28

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Záloha	705	615	525	525	465	465	465	435	250	-169	-169

B) Hrubá mzda 15 000,-Kč

Tab.č. 29

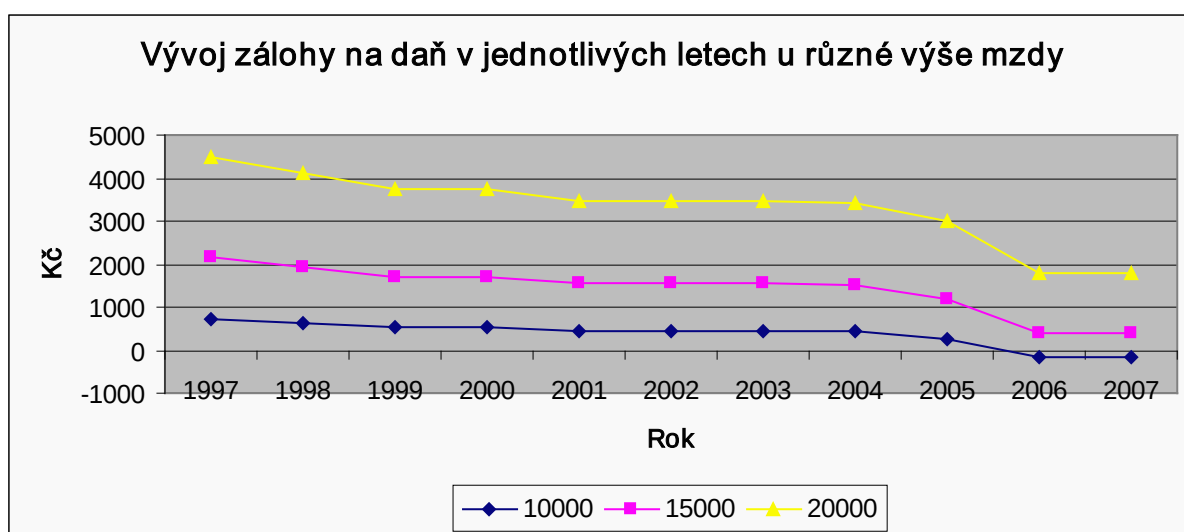
Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Záloha	1470	1319	1185	1185	1110	1110	1110	1095	925	576	576

C) Hrubá mzda 20 000,-Kč

Tab.č. 30

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Záloha	2330	2199	2035	2035	1905	1905	1905	1885	1805	1393	1393

Graf č.1

Rozdíl mezi zálohou na daň v roce 1997 a 2007:

➤ měsíční hrubá mzda **10 000,-Kč**

rok 1997 záloha = 705,-Kč

rok 2007 daňový bonus = 169,-Kč

Pan Novotný nejenže podle roku 1997 žádnou zálohu na daň platit nebude, ale ještě mu bude vyplacen *daňový bonus 169,-Kč*.

➤ měsíční hrubá mzda **15 000,-Kč**

rok 1997 záloha = 1 470,-Kč

rok 2007 záloha = 576,-Kč

Podle roku 1997 pan Novotný ušetří 894,-Kč.

➤ měsíční hrubá mzda **20 000,-Kč**

rok 1997 záloha = 2 330,-Kč

rok 2007 záloha = 1 393,-Kč

Podle roku 1997 pan Novotný ušetří 937,-Kč.

Záloha na daň u fyzických osob každým rokem klesá, což je způsobeno tím, že:

1. se zvyšovaly nezdánitelné částky a poté byly v roce 2006 nahrazeny slevou na dani, což je ještě výhodnější
2. se změnily sazby daně, které jsou pro fyzické osoby příznivější

2. Zaměstnanec bez podepsaného prohlášení s příjmem zdaněným srážkovou daní

Příklad č.4 – Výpočet srážkové daně u zaměstnance bez podepsaného prohlášení

Zaměstnanec u vedlejšího zaměstnavatele (bez podepsaného prohlášení) na základě dohody o provedení práce dosáhl měsíční příjem 4 900,-Kč, čímž byly splněny podmínky stanovené v § 6 odst. 4 zákona pro použití srážkové daně (příjem v měsíci nepřesáhl částku 5 000,-Kč a poplatník nepodepsal prohlášení).

Tab.č. 31

Měsíční hrubý zdanitelný příjem	4 900
Pojistné - sociální	0
- zdravotní	0
Měsíční samostatný základ daně	4 900
Měsíční samostatný základ daně zaokr. na Kč dolů	4 900
Srážková daň 15%	735
Srážková daň zaokrouhlená na Kč dolů	735
Sleva na dani podle § 35ba a §35d nelze uplatnit	0
Čistý měsíční příjem	4 165

Hrubý příjem nepřesáhl 5 000,-Kč, proto jsem použila srážkovou daň 15 %. Tento příjem nebude součástí daňového přiznání. Při výši hrubé mzdy 4 900,-Kč, bude odvedena daň ve výši 735,-Kč.

3.Zaměstnanec bez podepsaného prohlášení se sraženou zálohou na daň

Příklad č.5 – Výpočet zálohy na daň u zaměstnance bez podepsaného prohlášení

Zaměstnanec nepodepsal prohlášení (má ho podepsané u jiného zaměstnavatele) a dosáhl hrubý měsíční příjem ve výši 8 500,-Kč.

Tab.č. 32

Měsíční hrubý zdanitelný příjem	8 600
Pojistné - sociální	688
- zdravotní	387
Měsíční dílčí základ daně pro výpočet zálohy	7 525
DZD pro výpočet zálohy zaokr. na 100,-Kč nahoru	7 600
Záloha na daň (nejméně 20%)	1 520
Slevy na dani podle § 35ba a § 35d nelze uplatnit	0
Čistý měsíční příjem	6 080

Hrubá mzda je vyšší než 5 000,-Kč, proto musí být odvedena záloha na daň, která musí být nejméně 20%, tedy při výši hrubé mzdy 8 600,-Kč činí záloha na daň 1 520,-Kč.

5.2. Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§7)

Příjmy, které zákon zahrnuje do § 7 jsou rozděleny do dvou skupin:

- příjmy z podnikání - § 7 odst. 1
- příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti - § 7 odst. 2

Příjmy z podnikání jsou

- *příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství* – tyto příjmy se objevují nejen v § 7, ale také v § 10 mezi ostatními příjmy. Při jejich rozlišování je hlavní skutečnost, zda zemědělec je či není podnikatelem v zemědělství
- *příjmy ze živnosti* – jsou to příjmy fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona
- *příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů* – zvláštními předpisy se rozumí legislativa upravující možnost provádění některých povolání – např. auditorů, daňových poradců, advokátů atd.
- *podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku*

Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, jsou

- *příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem* – poplatky za užití uměleckých děl, autorské honoráře, příjmy za prodané licence atd.
- *příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů* – např. příjmy artistů, sportovců apod.
- *příjmy znalce a tlumočníka, zprostředkovatele kolektivních sporů, zprostředkovatele kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce za činnost podle zvláštních právních předpisů a správce konkursní podstaty za činnost podle zvláštního právního předpisu*

- *příjmy z činnosti správce konkursní podstaty, včetně příjmů z činností předběžného správce, zvláštního zástupce, zástupce správce a vyrovnávacího správce, které nejsou živnostní ani podnikáním podle zvláštního právního předpisu*

Výjimkou jsou podle § 7 odst. 8 zákona příjmy autorů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize plynoucí ze zdrojů na území České republiky, poskytované podle autorského zákona, pokud úhrn těchto příjmů od téhož plátce nepřesáhne v kalendářním měsíci 3 000,-Kč. Tyto příjmy tvoří samostatný základ daně, což znamená, že nevstupují do dílčího základu daně z příjmů fyzických osob. Jsou zdaňovány podle § 36 odst. 2 písm. e) zákona zvláštní sazbou daně, která činí 10%.

Základem daně jsou výše uvedené příjmy, které se snižují o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Poplatník se může sám rozhodnout, zda uplatní výdaje skutečné nebo paušální.

Paušální výdaje v roce 2007

- o 80% z příjmů – zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství
- o 60% z příjmů ze živností řemeslných – truhlář, zedník, opravář
- o 50% z příjmů z neřemeslných živností – účetní, nákup a prodej
- o 40% z příjmů - ostatní – daňový poradce, advokát, architekt, lékař

Jestliže uplatní poplatník výdaje paušálem, může navíc ještě započíst do výdajů skutečně zaplacenou částku na pojistné sociální pojištění, a to jak za sebe, tak i za své zaměstnance. Způsob stanovení výdajů, který je vybrán (paušální nebo prokázané výdaje) se vztahuje vždy na veškeré příjmy v daném dílčím daňovém základu.

Výhody uplatňování výdajů procentem

- o když jsou skutečné výdaje nižší, než výdaje vypočtené paušálem
- o poplatník nemusí vést daňovou evidenci – stačí evidovat příjmy, výdaje nemusí

Příklad č. 6– Porovnání daně v jednotlivých letech u soukromého zemědělce v případě uplatnění paušálních výdajů

Pan Dobrovodský – soukromý zemědělec, příjmy 1 000 000,-Kč, rozhodl se uplatňovat výdaje paušálem. Pojištění činí 45 000,-Kč.

Rok 1997

Tab.č.33

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 50%	-500 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	455 000,-Kč
nezd.č. – poplatník	-28 800,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	426 200,-Kč
Daň	106 144,-Kč

Rok 1998

Tab.č.34

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 50%	-500 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	455 000,-Kč
nezd.č. – poplatník	-32 040,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	422 900,-Kč
Daň	102 412,-Kč

Rok 1999=2000

Tab.č.35

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 50%	-500 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	455 000,-Kč
nezd.č. – poplatník	-34 920,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	420 000,-Kč
Daň	97 260,-Kč

Rok 2001=2002=2003=2004=2005

Tab.č.36

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 50%	-500 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	455 000,-Kč
nezd.č. – poplatník	-38 040,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	416 900,-Kč
Daň	93 844,-Kč

Rok 2006=2007

Tab.č. 37

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 80%	-800 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně	155 000,-Kč
daň před slevou	20 966,-Kč
Sleva na poplatníka	-7 200,-Kč
daň po slevě	13 766,-Kč

Příklad č.7 – Porovnání daně v jednotlivých letech u podnikatele zabývajícího se nákupem a prodejem v případě uplatnění paušálních výdajů

Pan Hanzlík – podnikatel, příjmy 1 000 000,-Kč, rozhodl se uplatňovat výdaje paušálem. Pojištění činí 45 000,-Kč.

Rok 1997

Tab.č.38

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 25%	-250 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	705 000,-Kč
nezd.č. - poplatník	-28 800,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	676 200,-Kč
Daň	186 144,-Kč

Rok 1998

Tab.č.39

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 25%	-250 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	705 000,-Kč
nezd.č. - poplatník	-32 040,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	672 900,-Kč
Daň	182 412,-Kč

Rok 1999=2000

Tab.č.40

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 25%	-250 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	705 000,-Kč
nezd.č. - poplatník	-34 920,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	670 000,-Kč
Daň	177 260,-Kč

Rok 2001=2002=2003=2004=2005 Tab.č.41

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 25%	-250 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně před nezd.č.	705 000,-Kč
nezd.č. - poplatník	-38 040,-Kč
Základ daně zaokr.na 100 dolů	666 900,-Kč
Daň	173 844,-Kč

Rok 2007=2007

Tab.č.42

Příjmy	1 000 000,-Kč
Paušální výdaje 50%	-500 000,-Kč
Pojištění	-45 000,-Kč
Základ daně	455 000,-Kč
daň před slevou	100 828,-Kč
Sleva na poplatníka	-7 200,-Kč
daň po slevě	93 628,-Kč

Shrnutí:

Daň pana Dobrovodského v jednotlivých letech

Tab.č.43

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Daň	106144	102412	97260	97260	93844	93844	93844	93844	93844	13766	13766

Zásadní změna ve výši daně u pana Dobrovodského nastala v roce 2006. Paušální výdaje vzrostly z 50% na 80%.

Oproti roku 1997 pan Dobrovodský zaplatí v roce 2007 o 92 378,-Kč méně.

Daň pana Hanzlíka v jednotlivých letech

Tab.č.44

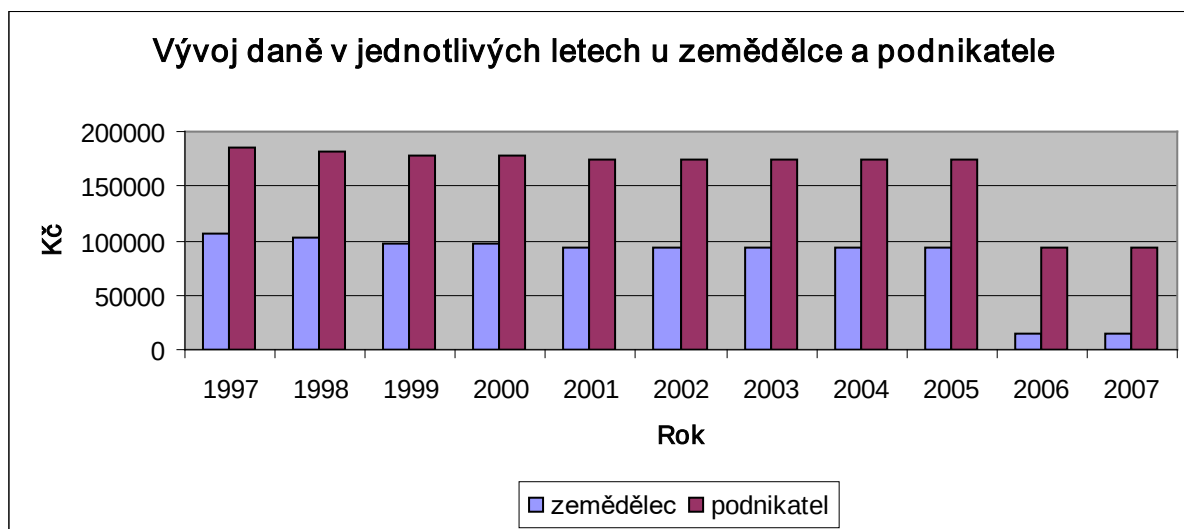
Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Daň	186144	182412	177260	177260	173844	173844	173844	173844	173844	93628	93628

Zásadní změna je u pana Hanzlíka také v roce 2006. Paušální výdaje se z původních 25% změnily na 50%.

Oproti roku 1997 pan Hanzlík zaplatí v roce 2007 o 92 516,-Kč méně.

Rozdíl mezi daní zaplacenou zemědělcem a podnikatelem je veliký. Jelikož může zemědělec uplatnit paušální výdaje ve výši 80% a podnikatel ve výši 50%, při stejných příjmech 1 000 000,-Kč zemědělec zaplatí v roce 2007 daň 13 766,-Kč a podnikatel 93 628,-Kč. Rozdíl je tedy 79 862,-Kč.

Graf č.2

Daňová evidence § 7b

V roce 2004 bylo zrušeno jednoduché účetnictví pro fyzické osoby a bylo nahrazeno daňovou evidencí.

Daňová evidence zajišťuje zjištění základu daně z příjmů a obsahuje údaje o

- o příjmech a výdajích
- o majetku a závazcích

Zjištění skutečného stavu zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků musí provést poplatník k poslednímu dni zdaňovacího období. O tomto zjištění musí provést zápis a o případné rozdíly upravit základ daně.

Poplatník je povinen uschovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně stanovená zákonem nebo zvláštním právním předpisem.

Minimální základ daně § 7c

Základ daně, tedy součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 u poplatníka, který má příjmy z podnikání musí být roven alespoň minimálnímu základu daně.

Minimální základ daně se nevztahuje na poplatníka, spolupracujícího manžela nebo na ostatní spolupracující osoby ve zdaňovacím období:

- ✓ ve kterém zahájil nebo ukončil podnikání
- ✓ bezprostředně následujícím po zdaňovacím období, ve kterém zahájil podnikatelskou činnost

Minimální základ daně se nevztahuje na poplatníka:

- ✓ kterému byla stanovena daň paušální částkou
- ✓ kterému náleží rodičovský příspěvek (i po část zdaňovacího období)
- ✓ kterému náležel příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu (i po část zdaňovacího období)
- ✓ který byl poživitelem starobního důchodu, plného invalidního důchodu nebo částečného invalidního důchodu (i po část zdaňovacího období)
- ✓ který na počátku zdaňovacího období nedovršil věk 26 let a který se soustavně připravoval na budoucí povolání studiem atd.

Výše minimálního základu daně, v roce:

- 2006 112 900,-Kč
- 2005 107 300,-Kč
- 2004 101 000,-Kč

Minimální základ daně se nesnižuje o položky odčitatelné od základu daně (§34) – např. ztráta, výdaje na výzkum a vývoj, výdaje na výchovu učňů).

Příklad č.8 – Minimální základ daně

Pan Huneš má příjmy pouze z podnikání. Základ daně = 100 000,-Kč.

Rok 2004

Tab.č. 45

Základ daně	100000
Minimální základ daně	101000
Nezd.částky - poplatník	38040
Základ daně	62960
ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	62900
Daň 15%	9435

Rok 2005

Tab.č. 46

Základ daně	100000
Minimální základ daně	107300
Nezd.částky - poplatník	38040
Základ daně	69260
ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	69200
Daň 15%	10380

Rok 2006

Tab.č. 47

Základ daně	100000
Minimální základ daně	112900
Daň 12%	13548
Sleva na dani - poplatník	7200
Daň po slevě	6348

tab.č. 48

Rok	2004	2005	2006	2007
Daň	9 435	10 380	6 348	6 348

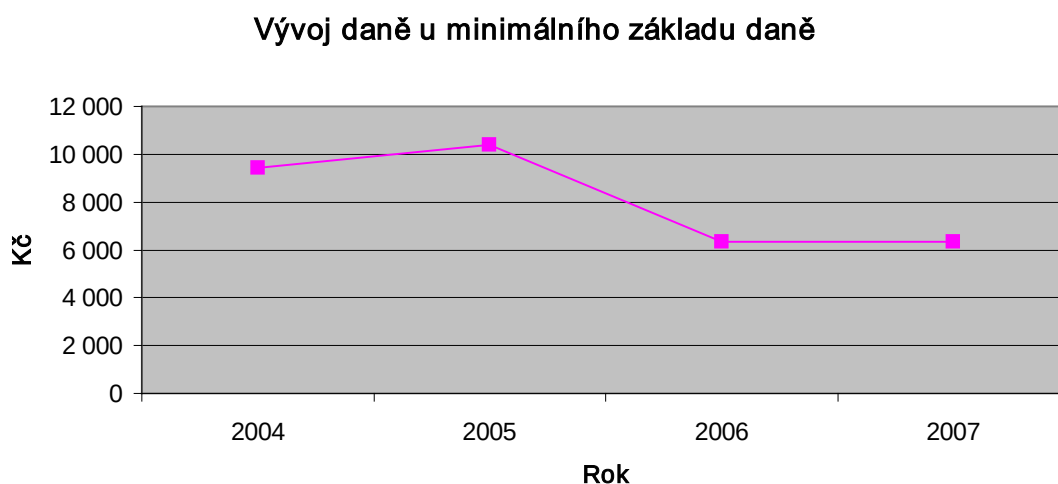
V případě, že pan Huneš má základ daně 100 000,-Kč v roce 2004, zaplatí na dani 9 435,-Kč.

V roce 2005 zaplatí na dani 10 380,-Kč a v roce 2006 zaplatí 6 348,-Kč.

Výše daně v jednotlivých letech kolísá, což je způsobeno tím, že:

- minimální základ daně se zvyšuje
- nezdanitelné částky se změnily na slevy na dani
- sazba daně klesla z 15% na 12%

Graf č. 3

5.3. Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)

Příjmy z kapitálového majetku jsou např.:

- podíly na zisku kapitálových společností a družstev
- úroky z vkladů na běžných účtech, které nejsou určeny k podnikání
- dividendy
- úroky z vkladů na vkladních knížkách atd.

Tyto příjmy z kapitálového majetku tvoří samostatné základy daně a zdaňují se srážkou u zdroje – 15%.

Podle § 8 v rámci DZD se zdaňují zejména

- úroky z vkladů na běžných účtech, které jsou určeny k podnikání
- přijaté úroky z poskytnutých úvěrů a půjček
- příjmy z převodu předkupního práva na cenné papíry

U těchto příjmů nelze uplatnit výdaje.

5.4. Příjmy z pronájmu (§ 9)

Do příjmů z pronájmu patří dva typy příjmů - § 9 odst. 1:

Příjmy z pronájmu, pokud nejde o příjmy uvedené v § 6 - § 8, jsou

- o příjmy z pronájmu nemovitostí nebo bytů
- o příjmy z pronájmu movitých věcí, kromě příležitostného pronájmu podle § 10 odst. 1 písm. a)

Pronájem majetku (movitého, nemovitého), který je zařazen do obchodního majetku a který je užíván pro dosahování příjmů dle § 7 – příjmy plynoucí z pronájmu budou v tomto případě také příjmem dle § 7.

Existují dvě možnosti výběru způsobu uplatnění výdajů, a to:

- o poplatník uplatní výdaje ve skutečné výši
- o poplatník uplatní tzv. „paušálů“ - uplatní výdaje procentem z příjmů. V tomto případě musí vést evidenci příjmů a evidenci hmotného a nehmotného majetku, který lze odepisovat a také evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s pronájmem.

Neuplatní-li poplatník výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může je uplatnit ve výši 30% z příjmů.

Příklad č.9 – příjmy z pronájmu

Pan Louženský má roční příjem z pronájmu chaty

a) 165 000,-Kč

b) 220 000,-Kč

- v tomto roce nevykazuje žádné skutečné výdaje, tudíž bude uplatňovat výdaje paušálem
- 1 dítě

Rok 1997

Tab.č. 49

Příjmy z pronájmu	165000	220000
Výdaje paušálem - 20%	33 000	44000
Dílčí základ daně	132 000	176000
Nezdanitelné částky - poplatník	28800	28800
- dítě	14400	14400
Snížený základ daně	88800	132800
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	88800	132800
Daň	13 560	22360

Rok 1998

Tab.č.50

Příjmy z pronájmu	165000	220000
Výdaje paušálem - 20%	33 000	44000
Dílčí základ daně	132 000	176000
Nezdanitelné částky - poplatník	32040	32040
- dítě	18000	18000
Snížený základ daně	81960	125960
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	81900	125900
Daň	12 285	20608

Rok 1999=2000

Tab.č. 51

Příjmy z pronájmu	165000	220000
Výdaje paušálem - 20%	33 000	44000
Dílčí základ daně	132 000	176000
Nezdanitelné částky - poplatník	34920	34920
- dítě	21600	21600
Snížený základ daně	75480	119480
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	75400	119400
Daň	11 310	18780

Rok 2001=2002=2003

Tab.č. 52

Příjmy z pronájmu	165000	220000
Výdaje paušálem - 20%	33 000	44000
Dílčí základ daně	132 000	176000
Nezdanitelné částky - poplatník	38040	38040
- dítě	23520	23520
Snížený základ daně	70440	114440
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	70400	114400
Daň	10 560	17420

Rok 2004

Tab.č. 53

Příjmy z pronájmu	165000	220000
Výdaje paušálem - 20%	33 000	44000
Dílčí základ daně	132 000	176000
Nezdanitelné částky - poplatník	38040	38040
- dítě	25560	25560
Snížený základ daně	68400	112400
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	68400	112400
Daň	10 260	17020

Rok 2005

Tab.č. 54

Příjmy z pronájmu	165000	220000
Výdaje paušálem - 20%	33 000	44000
Dílčí základ daně	132 000	176000
Nezdanitelné částky - poplatník	38040	38040
Snížený základ daně	93960	137960
Snížený ZD zaokr. na 100,-Kč dolů	93900	137900
Daň	14 085	22120
Sleva na děti	6000	6000
Daň po slevě	8085	16120

Rok 2006=2007

Tab.č. 55

Příjmy z pronájmu	165000	220000
Výdaje paušálem - 30%	49500	66000
Dílčí základ daně	115500	154000
Daň před slevou	13860	20776
Sleva na dani - poplatník	7200	7200
Daň po slevě	6660	13576
Sleva na dítě	6000	6000
Daň	660	7576

Od roku 2006 činí výdaje paušálem 30% z příjmů.

Shrnutí:

A) V případě příjmu z pronájmu chaty 165 000,-Kč, bude daň pana Louženského v jednotlivých letech činit:

Tab.č. 56

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Daň	13560	12285	11310	11310	10560	10560	10560	10260	8085	660	660

Daň v roce 1997 = 13 560,-Kč

2007 = 660,-Kč

Pan Louženský zaplatí v roce 2007 oproti roku 1997 o 12 900,-Kč méně.

B) V případě příjmy z pronájmu chaty 220 000,-Kč, bude daň pana Louženského v jednotlivých letech činit:

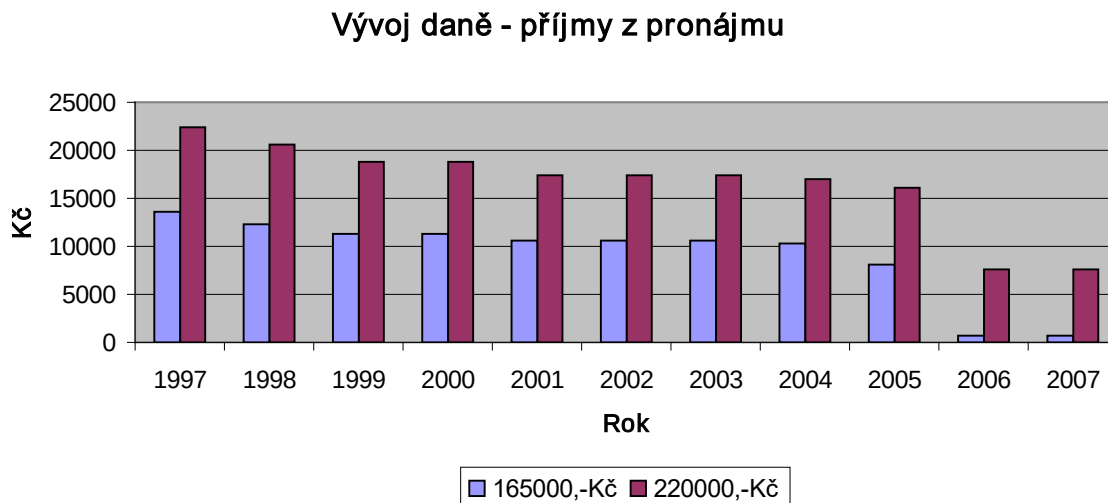
Tab.č. 57

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Daň	22360	20608	18780	18780	17420	17420	17420	17020	16120	7576	7576

Daň v roce 1997 = 22 360,-Kč

2007 = 7 576,-Kč

Pan Louženský zaplatí v roce 2007 oproti roku 1997 o 14 784,-Kč méně.

5.5. Ostatní příjmy (§ 10)

Do ostatních příjmů podle § 10 spadají všechny příjmy, které nelze umístit do § 6 až § 9.

Příjmy dle § 10 lze rozdělit zhruba do tří skupin:

1. příjmy z příležitostných akcí
2. příjmy, které nesplnily podmínky pro osvobození v § 4 zákona
3. příjmy další

Ostatními příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku, pokud nejde o příjmy podle § 6 až § 9 jsou zejména:

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, příjmy ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem
- příjmy z převodu vlastní nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, movité věci atd.
- příjmy z převodu účasti na společnosti s ručením omezeným, komanditisty na komanditní společnosti nebo z převodu členských práv a povinností k družstvu
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví včetně autorských práv a práv příbuzných právu autorskému
- přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky

- podíl společníka obchodní společnosti s výjimkou společníka veřejné obchodní společnosti, komplementáře komanditní společnosti nebo podíl člena družstva na likvidačním zůstatku, a to při likvidaci společnosti nebo družstva
- vypořádací podíl při zániku účasti společníka obchodní společnosti, s výjimkou společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti, nebo při zániku členství v družstvu
- výhry v loteriích, sázkách a jiných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování
- ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží
- příjmy, které společník veřejné obchodní společnosti nebo komplementář komanditní společnosti obdrží v souvislosti s ukončením účasti na veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti od jiné osoby než od veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti, v níž ukončil účast
- příjmy z převodu jmění na společníka a příjmy z vypořádání
- příjmy z jednorázového odškodnění budoucích nároků na náhradu za ztrátu příjmu na základě dohody o úplném a konečném vypořádání mezi oprávněným a pojišťovnou

Osvobození od daně

- příjmy, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období 20 000,-Kč
- výhry z loterií, sázek a podobných her provozovaných na základě povolení podle zvláštních předpisů nebo na základě obdobných předpisů vydaných v členských státech Evropské unie nebo dalších státech, které tvoří Evropský hospodářský prostor

Částka 20 000,-Kč, která je osvobozena, platí od roku 2004. Do roku 2003 se jednalo o částku 10 000,-Kč.

6. Závěr

Základním úkolem mé práce bylo zobrazit vývoj daně z příjmů fyzických osob v ČR. Poukázat na „novinky“, které v dani z příjmů fyzických osob jsou, porovnat jednotlivé roky a ukázat, jaké jsou mezi nimi rozdíly.

V dani z příjmů fyzických osob jsou neustálé změny. Cílem těchto změn je vylepšit daň z příjmů fyzických osob tak, aby byla přijatelnější z pohledu poplatníka. Za základní změny v dani z příjmů fyzických osob považuji slevy na dani, daňové zvýhodnění na dítě a společné zdanění manželů. **Slevy na dani** jsou pro poplatníka výhodnější, než nezdanitelné částky daně. Nezdanitelné částky se odečítaly od základu daně a byly až do roku 2005. Téměř každý rok se tyto částky zvyšovaly. Např. v roce 1997 byla nezdanitelná částka na poplatníka **28 800,-Kč** a v roce 2005 se tato částka vyšplhala až na **38 040,-Kč**. Rozdíl je 10 760,-Kč. Veliký rozdíl, a to 11 160,-Kč je i u nezdanitelné částky na dítě. V roce 1997 byla tato částka **14 400,-Kč** a v roce 2004 **25 560,-Kč**. Slevy na dani se odečítají od vypočtené daně a jsou zavedeny od roku 2006. **Daňové zvýhodnění na dítě** je zde od roku 2005. Poplatníkovi náleží v roční výši **6 000,-Kč** na každé vyživované dítě žijící s poplatníkem v domácnosti. Je-li dítě držitelem průkazu ZTP/P, částka se zvyšuje na dvojnásobek, a to na **12 000,-Kč**. Toto zvýhodnění se uplatňuje formou slevy na dani, daňového bonusu (záporné daně), nebo kombinací obou forem (tj. slevy na dani i současně daňového bonusu). **Společné zdanění manželů** lze uplatnit od roku 2005. Tento způsob zdanění je výhodný hlavně pro manžele, kteří se liší ve výši zdanění z titulu progresivní daně z příjmů fyzických osob. Nejčastěji se využívá, když jeden z manželů nemá vlastní příjmy, nebo má poměrně nízké příjmy. Toto opatření má tedy za cíl poskytnout určité daňové úlevy rodinám s dětmi. Na příkladu, který jsem uvedla ve své diplomové práci je vidět, že rozdíl mezi společným zdaněním a tím, když si každý z manželů zdaňuje sám, je veliký. Na uvedeném příkladu při použití společného zdanění manželé ušetří 21 470,-Kč.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy. U **příjmů ze závislé činnosti §6** jsem na příkladu ukázala vývoj zálohy na daň v jednotlivých letech při měsíční hrubé mzdě 10 000, 15 000 a 20 000,-Kč. Uvedený pan Novotný při měsíční hrubé mzdě 10 000,-Kč nejenže podle roku 1997, kdy odvedl zálohu na daň 705,-Kč v roce 2007 zálohu odvádět nebude, ale ještě mu bude vyplacen daňový bonus ve výši 169,-Kč. Při měsíční hrubé mzdě 15 000,-Kč činila

záloha v roce 1997 1 470,-Kč a v roce 2007 jen 576,-Kč. Podle roku 1997 tedy ušetřil 894,-Kč. Při výši měsíční hrubé mzdy 20 000,-Kč činila záloha na daň v roce 1997 2 330,-Kč a v roce 2007 1 393,-Kč. Podle roku 1997 tedy ušetřil 937,-Kč. U **příjmů z podnikání** se poplatník může sám rozhodnout, zda uplatní výdaje skutečné nebo paušální. Uplatňování výdajů procentem je výhodné, když jsou skutečné výdaje nižší, než výdaje paušální a další výhodou je, že poplatník nemusí vést daňovou evidenci – stačí evidovat příjmy, výdaje nemusí. U příjmů z podnikání jsem uvedla dva příklady, které jsou zaměřeny na využití **paušálních výdajů**. Porovnávala jsem výši daně u soukromého zemědělce a podnikatele. Soukromý zemědělec mohl až do roku 2005 uplatnit výdaje ve výši 50% příjmů. Od roku 2006 už je to 80% příjmů. Uvedený zemědělec tedy při příjmech 1 000 000,-Kč ročně, odvedl na dani v roce 1997 **106 144,-Kč** a v roce 2007 zaplatí už jen **13 766,-Kč**. Podnikatel zabývající se nákupem a prodejem si mohl uplatnit do roku 2005 25% příjmů a od roku 2006 může uplatnit 50% příjmů. Pokud má uvedený podnikatel roční příjem 1 000 000,-Kč, v roce 1997 odvedl daň 186 144,-Kč a v roce 2007 odvede 93 628,-Kč. Dále jsem se věnovala **minimálnímu základu daně**. Minimální základ daně byl zaveden v roce 2004 a jeho výše byla 101 000,-Kč. V roce 2005 to bylo 107 300,-Kč a v roce 2006 tato částka byla **112 900,-Kč**. Ve své práci jsem uvedla příklad podnikatele, jehož základ daně je 100 000,-Kč. V roce 2004 činila daň 9 435,-Kč, v roce 2005 10 380,-Kč a v roce 2006 byla daň 6 348,-Kč. Výše daně kolísá, což je způsobeno tím, že minimální základ daně roste, nezdanitelné částky se změnilly na slevy na dani a daňová sazba klesla z **15%** na **12%**. U **příjmů z pronájmu** existují dvě možnosti uplatnění výdajů, a to, že poplatník uplatní výdaje ve skutečné výši a že poplatník uplatní výdaje procentem z příjmů. Do roku 2005 to bylo 20% a od roku 2006 lze uplatnit 30% z příjmů. Ve své práci jsem uvedla příklad, kdy pan Louženský má příjem z pronájmu chaty 165 000,-Kč a 220 000,-Kč. V případě příjmu 165 000,-Kč ročně, pan Louženský zaplatil daň v roce 1997 13 560,-Kč a v roce 2007 zaplatí jen 660,-Kč. U příjmů 220 000,-Kč ročně, zaplatil v roce 1997 22 360,-Kč a v roce 2007 jen 7 576,-Kč.

Ukázalo se, že daň z příjmů fyzických osob se pro poplatníky neustále snižuje. Téměř každým rokem se na dani z příjmů fyzických osob odvádí méně.

7. Přehled použité literatury

1. VANČUROVÁ, Alena a kol.: Daňový systém ČR 2004, aneb, učebnice daňového práva. 7., rozšířené vydání. Praha: VOX, 2004. 366 str. ISBN 80-86324-42-7.
2. POLÁK, M., KOPŘIVA, J.: Daň z příjmů fyzických osob. 1. vydání. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2005. 80 str. ISBN 80-214-3084-2.
3. ČERMÁKOVÁ, Hana: Studijní text – Praktikum k daním. 2006
4. PELECH, Petr: Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2007. 15. doplněné a aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2007. 383 str. ISBN 978-80-7263-369-2.
5. VANČUROVÁ, Alena a kol.: Daňový systém ČR 2002, aneb, učebnice daňového práva. 6., rozšířené vydání. Praha: VOX, 2002. 379 stran. ISBN 80-86324-20-6.
6. BONĚK, Václav: Lexikon daňové pojmy. 1.vydání. Ostrava: SAGIT, 2001. 626 str. ISBN 80-7208-265-5.
7. AMBROŽ, Jan: Daň z příjmů. Praha: KORŠACH 2004. 216 str. ISBN 80-86296-05-9.
8. AMBROŽ, Jan: Daň z příjmů. Praha: KORŠACH 2005. 397 str. ISBN 80-86296-08-3.
9. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2007
10. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2006
11. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2005
12. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2004
13. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2003
14. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2002

15. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2001
16. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 2000
17. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 1999
18. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 1998
19. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1.1. 1997
20. www.finance.cz
21. www.mesec.cz

8. Přílohy

- Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob
- Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků